

N:o 103.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1908, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde hufvudtiteln gjorda framställning angående ny aflöningsstat för landtmäteristyrelsen.

(I. A.)

På sätt statsutskottet i sitt utlåtande (n:o 10) angående regleringen af utgifterna under riksstatsens nionde hufvudtitel omförmält, har Kungl. Maj:t i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof under punkten 11 af nämnda hufvudtitel föreslagit Riksdagen att dels godkänna det i statsrådsprotokollet intagna förslaget till stat för landtmäteristyrelsen äfvensom de villkor och bestämmelser, som föreslagits för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner, dels förklara, ej mindre att enhvar, som med eller efter ingången af år 1909 tillträdde ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen, skulle vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i nämnda styrelse, hvilka icke före den 1 november 1908 anmälde, att de ville underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunde därtill förbindas, skulle varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranleddes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem; dels ock höja anslaget till landtmäteristyrelsen, nu 36,400 kronor, med 36,300 kronor eller till 72,700 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 4 Saml. 1 Afd. 62 Häft. (N:o 103.)

1

I afseende på denna framställning har departementschefen till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 13 januari innevarande år anfört följande.

Landtmäteristyrelsen.

»Den nuvarande landtmäteristyrelsen leder sitt ursprung från år 1827, då samtidigt med utfärdandet af ny skiftesstadga jämväl utfärdades en landtmäteriinstruktion, enligt hvilken landtmäteriet skildes från kammarkollegium, dit det förut hört, samt förlades under det då inrättade generallandtmäterikontoret.

Till dess åligganden hörde inseende öfver skiftesverket i riket med hvad därmed ägde sammanhang, så ock öfver justeringen af mått, mål och vikt; ärenden rörande rikets statistiska indelning, äfvensom jordens ekonomiska uppmätning i afseende på skattläggningar, förmedlingar, byten med mera dylikt; samt tillsyn öfver rikets geografiska kartverk och dess fullkomnande.

Dessutom har alltsedan styrelsens tillkomst den teoretiska utbildningen af landtmäterieleverna varit förlagd till styrelsen och ägt rum genom en vid densamma anordnad kurs, som till en början måste bestå af eleverna själfva.

Sedan år 1805 fältmätningsskåren inrättats, hvilken år 1831 erhöll benämningen topografiska kåren, hade emellertid den geografiska delen af landtmäteriet börjat tagas under militär ledning; och år 1873 uppdrogs ledningen af det ekonomiska kartverket åt chefen för generalstabens topografiska afdelning.

Enligt den 20 december 1894 utfärdad instruktion äro numera generalstabens topografiska afdelning och ekonomiska kartverket förenade till ett ämbetsverk under ledning af chefen för generalstabens topografiska afdelning och under benämning rikets allmänna kartverk.

Den 6 augusti 1864 utfärdades af Kungl. Maj:t förnyad landtmäteriinstruktion. Genom denna infördes benämningen landtmäteristyreelse för det centrala ämbetsverk, som skulle handhafva ledningen af landtmäteriväsendet.

Enligt § 1 i instruktionen skulle styrelsen, »hvars verksamhet utöfvas i rikets generallandtmäterikontor», handhafva tillsynen öfver landtmäteriet samt skiftes- och afvittringsverken, äfvensom öfverinseendet å mått och vikt samt hvad därmed ägde sammanhang.

Ämbetsverket skulle utgöras af en chef, under benämning af generaldirektör för landtmäteriet, en landtmäterisekreterare, en öfveringenjör, en landtmäterifiskal, en aktuarie, som tillika var registrator, samt ordinarie ingenjörer och amanuenser till det i kontorets stat bestämda antal.

I sistnämnda hänseende erinras i det betänkande angående löne-reglering m. m. för landtmäteristyrelsen, som den 13 juli 1877 afgafs af dåvarande löneregleringskommittén, att aflöningsstaten af den 13 november 1863 upptog tre ingenjörer i högre och två i lägre lönegrad samt en amanuens hos landtmäterifiskalen, och att någon annan förändring sedan dess ej inträdt, än att enligt kungl. bref den 13 juli 1866 en ingenjörsbefattning af lägre och enligt kungl. bref den 31 december 1868 en ingenjörsbefattning af högre lönegrad indragits, hvaremot år 1867 en amanuens hos styrelsen blifvit anställd.

Vid tiden för afgifvande af omförmälda kommittés betänkande utgjordes tjänstemannapersonalen vid generallandtmäterikontoret af 10 tjänstemän, nämligen generaldirektören, landtmäterisekreteraren, öfveringenjören, landtmäterifiskalen, aktuarien, tillika registrator, två ingenjörer i högre och en ingenjör i lägre lönegrad samt två amanuenser, med tjänstgöring den ene hos styrelsen och den andre hos landtmäterifiskalen. Landtmäterisekreteraren och öfveringenjören voro bägge föredragande i styrelsen. Enligt § 4 i instruktionen ålåg det den senare att föredraga alla de mål och ärenden, som angingo general-landtmäterikontorets arkiv, skattdragningar, byten, förmedlingar och afvittringsförrättningar, öfverinseendet å samt justering af mått, vikter, vägnings- och brännvinsprofningsinstrument samt aktuariens och ingenjörernas vid generallandtmäterikontoret äfvensom justerares tillsättning, tjänstgöring och entledigande. Enligt § 3 hade landtmäterisekreteraren att föredraga alla på landtmäteristyrelsens afgörande beroende mål och ärenden, som icke tillhörde öfveringenjörens handläggning.

Emellertid hade under de närmaste åren före afgifvandet af 1877 års löneregleringskommittés betänkande en afsevärd minskning inträdt i landtmäteristyrelsens göromål. Kommittén framhöll såsom orsaker härtill, bland annat,

att rikets ekonomiska kartverk från och med år 1873 upphört att lyda under styrelsen och vore ställdt under ledning af chefen för topografiska kåren, hvarigenom göromålen i synnerhet för öfveringenjören, hvilken den närmare tillsynen öfver kartverket ålegat, betydligt förminskats;

att afvittringsarbetena i Gäfleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län blifvit helt och hållet afslutade; samt

att antalet af de vid det allmänna skiftesverket anställda landtmätare och landtmäteriauskuantanter vore betydligt mindre än tillförne.

Då kommittén ansåg, att det vore tydligt, att, i den mån laga

skiftes-, storskiftes- och afvittringsförrättningarna fortginge och afslutades samt landtmäterigöromålen sålunda minskades, äfven styrelsens verksamhetsområde skulle år efter år blifva mera inskränkt, och att den minskning i styrelsens göromål, som under de senare åren inträdt, väsentligen hade sin grund i detta förhållande och följaktligen icke kunde betraktas såsom tillfällig och öfvergående, utan måste anses såsom konstant och varaktig, samt kommittén dessutom fann sig böra föreslå, att styrelsens befattning med justeringsväsendet skulle upphöra, kunde kommittén föreslå väsentliga förändringar i styrelsens organisation. Sålunda ansåg kommittén först och främst, att i spetsen för styrelsen ej vidare skulle erfordras en chef med de anseliga löneförmåner och den höga ämbetsställning, som af dåvarande chefen innehades. En chef för verket vore emellertid nödvändig och denne, som af kommittén föreslogs böra benämnas landtmäteridirektör, ansågs böra i aflöningshänseende närmast jämföras med riksarkivarien. Öfveringenjörsbefattningen föreslogs till indragning. Ingenjörernas antal föreslogs böra inskränkas till två. Slutligen föreslogs indragning af förenämnda två amanuens-tjänster. Två vaktmästare ansågos fortfarande behöfliga för verket, och den ena af dem föreslogs skola i staten upptagas såsom förste vaktmästare.

I sitt förslag till stat för landtmäteristylelsen upptog kommittén jämväl 3,000 kronor till arfvode åt lärare för landtmäterielevers undervisning samt 5,000 kronor till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad.

Beträffande det första af dessa båda anslag anförde kommittén, att till landtmäteristylelsens förfogande då vore anvisadt ett extra anslag å 3,000 kronor till arfvoden åt lärare för landtmäterielevers undervisning, och att, då detta med hänsyn till dess ändamål särdeles måttliga anslag fortfarande vore behöfligt, detsamma borde äfven hädanefter tills vidare utgå.

Vidkommande anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad förmälde kommittén, bland annat, att den indragning af amanuensbefattningen å landtmäterifiskalskontoret, hvilken af kommittén ifrågasatts, icke kunde ske utan att därstädes anställdes ett extra biträde, hvars aflöning med hänsikt till svårigheten att därtill erhålla lämplig person icke kunde beräknas lägre än till 1,500 kronor, samt att, då kommittén föreslagit minskning i ingenjörernas antal, sådant skett under förutsättning att landtmäteristylelsen skulle äga, då tillfälligtvis hopade göromål sådant kräfde, antaga extra biträden för befordrande af arbetets jämna gång.

I en vid förslaget till stat fogad not var intagen den bestämmelse, att, om vaktmästare åtnjöte bostad inom generallandtmäterikontorets

hus jämte vedbrand, borde, såvida icke dessa förmåner tillkomme honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjänsten, desamma till ett värde af 150 kronor inberäknas under lönen, hvilken i sådant fall borde utgå för förste vaktmästaren med 650 kronor och för vaktmästaren med 350 kronor kontant.

Kommitténs förslag lades af Kungl. Maj:t till grund för proposition till 1878 års Riksdag, hvilken med någon nedsättning i de föreslagna aflöningsbeloppen antog den lönestat för styrelsen, som i hufvudsak ännu är gällande.

För innevarande år har staten följande utseende:

Gällande stat.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
Landtmästeridirektören ..	5,000 —	2,000 —	7,000 —	
1 landtmästerisekreterare	3,000 —	1,500 —	4,500 —	
1 landtmästerifiskal	2,500 —	1,500 —	4,000 —	Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 aktuarie och registrator	1,800 —	1,200 —	3,000 —	
1 ingenjör	1,800 —	1,200 —	3,000 —	
1 d:o	1,800 —	1,200 —	3,000 —	
Till arfvode åt lärare för landtmäterielevernas undervisning	—	—	3,000 —	
Till landtmästeristyrelsens förfogande för vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad (däraf 2,000 kronor till kostnader för kopiering af kartor och handlingar)	—	—	7,000 —	
1 förste vaktmästare	800 —	300 —	¹⁾ 1,100 —	
1 vaktmästare	500 —	300 —	¹⁾ 800 —	(Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
Summa	—	—	36,400 —	

¹⁾ Om vaktmästare åtnjuter bostad inom generallandtmästerikontorets hus jämte vedbrand, skall, så länge dessa förmåner kvarstå och icke tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjänsten, lönen minskas med 150 kronor.

Enär emellertid det belopp, 2,000 kronor, som i staten är upptaget till kostnader för kopiering af kartor och handlingar, visat sig otillräckligt, har Riksdagen på extra stat för hvart och ett af åren 1905—1908 anvisat ytterligare ett belopp af 3,000 kronor för samma ändamål.

Dessutom har, efter framställning af Kungl. Maj:t, 1907 års Riksdag på grund af den under senare år inträdda ökningen i styrelsens arbete på extra stat för år 1908 anvisat ett anslag af 4,500 kronor till förstärkning af arbetskrafterna inom styrelsen.

Ämbets-
åligganden.

Hufvudbestämmelserna rörande landtmästeristyrelsens ämbetsåligganden innehållas uti § 2 af gällande landtmästeriinstruktion, sådan denna § lyder enligt nådiga kungörelsen den 17 oktober 1879.

Jämlikt denna § tillhör det styrelsen att handhafva tillsynen öfver landtmästeri- samt skiftes- och afvittringsverken, och åligger det styrelsen i sådant hänseende och i öfrigt, bland annat,

att, med iakttagande af de allmänna grunder, som rörande landtmästeriexamen, med hvad därtill hörer, äro uti instruktionen bestämda, meddela de närmare föreskrifter, som i afseende på kunskapsmått och examensbetyg m. m. må finnas erforderliga;

att antaga landtmästerielever, konstituera landtmästeriauskuantanter, tillförordna tjänstemedhjälpare, konstituera vice kommissionslandtmätare samt storskiftes- och afvittringslandtmätare, de sistnämnda, efter det Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med ansökningshandlingar och förslag inkommit, upprätta underdåniga förslag till kommissions- och förste landtmätartjänster, meddela stationsbref åt kommissionslandtmätare samt förordna vikarie, då landtmätare erhållit tjänstledighet eller af annan anledning är hindrad från tjänstgöring eller ock från tjänsten afgått;

att för vinnande af fullständighet, tydlighet och likformighet vid upprättande af kartor, beskrifningar, arfvodesräkningar, dagböcker, arbetsförteckningar, årsberättelser med mera dylikt utfärda erforderliga modeller och formulär;

att meddela tjänstemännen vid generallandtmästerikontoret och vid landtmästeristaten i länen sådana allmänt eller för särskildt fall gällande föreskrifter, som för riktig utföring af dem åliggande göromål erfordras;

att, då vederbörande ej kunna öfverenskomma om det arfvode, som landtmätares vikarie eller medhjälpare bör åtnjuta, därom uppå ansökning meddela bestämmelse;

att, när jordägare hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande begär förordnande för landtmätare från annat län att handlägga landtmäteriförrättning eller verkställa undersökningar om väganläggningar, vattenaftappningar, järnvägsbyggnader eller till dessa ämnen hörande expropriationsfrågor, eller att handlägga andra dylika förrättningar, som menighet angå, uppå anmälan af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande pröfva, huruvida förordnandet må meddelas; äfvensom att, då så beskaffad förrättning, som angår två eller flera län, varder begärd, efter det Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande blifvit hörda, till förrättningen utse landtmätare;

att, då sådant af offentlig myndighet begäres, meddela utlåtande i frågor rörande landtmäteriet samt skiftes- och afvittringsverken; samt

att årligen inom den 15 juni upprätta en till Kungl. Maj:t ställd berättelse om landtmäteriet i riket, hvilken skall innehålla en sammandragen uppgift om hvad under det sistförflutna året blifvit uträttadt såväl vid generallandtmäterikontoret som ock af landtmätarna i länen i afseende på mätningar och delningar af ägor, hägnader och vägar m. m.

För utöfvande af den allmänna tillsynen öfver landtmäteriet åligger det landtmäteristyrelsen därjämte enligt instruktionen att för fel och försummelse, som af landtmätare begås och vare sig af styrelsen iakttagas eller hos densamma anmälas, antingen själf ådöma böter, viten, suspension m. m. eller besluta om åtals anställande vid allmän domstol.

Enligt stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866, §§ 39 och 53, sistnämnda paragraf sådan den lyder enligt lag af den 1 april 1892, har landtmäteristyrelsen att såsom sista instans afgöra, dels huruvida ny ägomätning för laga skifte eller annan landtmäteriförrättning skall företagas, dels om vissa frågor vid ägoskiften må handläggas, innan konceptkarta öfver skifteslags alla ägor kommit i fullständigt skick; och jämlikt 40 § i skiftesstadgan äger styrelsen att utfärda närmare föreskrifter rörande ägomätning och kartors upprättande.

För handhafvande af tillsynen öfver afvittringsverket åligger det landtmäteristyrelsen jämväl

att före den 8 april hvarje år granska och till Kungl. Maj:t med utlåtande insända vederbörande länsstyrelses berättelse om afvittringens fortgång under föregående året jämte plan för dess fortsättning under det påföljande (nådigt cirkulär den 21 mars 1851);

att årligen före november månads utgång till Kungl. Maj:t öfverlämna, bland annat, dels förslag till utgiftsstat för afvittringsverket

under det nästkommande året och dels uppgift på beloppet af de allmänna medel, som kunna erfordras till nämnda verks fortsättande under det år, för hvilket statsreglering skall upprättas af den efter afgifvandet af nyssnämnda uppgift först sammanträdande Riksdag (nådigt bref den 30 juni 1876); samt

att granska af vederbörande länsstyrelse meddelade afvittrings-utslag, och, därest skäl till anmärkning däremot förekommit, före utgången af besvärstid gifva advokatfiskalen i kammarkollegium del af sådan anmärkning (nådiga stadgan den 30 maj 1873 om afvittring i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, § 26).

Enligt den för landtmäteristyrelsen gällande instruktion äger *landtmäteridirektören* beslutanderätt i alla mål och ärenden, som ankomma på landtmäteristyrelsens afgörande, men bör inhämta sekreterarens mening.

För öfvervakande, att landtmäteri- samt skiftes- och afvittringsverken uppfylla därmed afsedda ändamål, skall landtmäteridirektören, bland annat, då Kungl. Maj:t efter hans anmälan eller eljest finner sådant nödigt, på det allmännas bekostnad företaga resor, hvarunder han bör efterse, huruvida landtmäterikontorens i länen kartor och handlingar m. m. finnas i behörig ordning samt huru landtmätarna fullgöra sina skyldigheter.

Under landtmäteridirektörens ämbetsresor och semester äfvensom då han eljest under tid, som ej öfverstiger fjorton dagar, är förhindrad att förrätta sitt ämbete, skall, därest icke annorlunda förordnas af Kungl. Maj:t, landtmäterisekreteraren utöfva landtmäteridirektörens ämbete, dock med vissa inskränkningar.

Landtmäterisekreteraren åligger hufvudsakligen

att föredraga de mål och ärenden, som bero på styrelsens afgörande, och föreslå beslut eller åtgärd, med angifvande af skälen därtill, samt att föra protokoll, då sådant vid föredragningen eller eljest finnes nödigt; skolande han i detta protokoll anteckna sin vid föredragningen uttalade mening, därest denna icke godkännes af landtmäteridirektören;

att uppsätta konceptexpeditioner, bestyra om renskrifning af utgående expeditioner och kontrasignera desamma, ombesörja expedieringen och efter hvarje ärendes handläggning därom göra erforderliga diarieanteckningar; samt

att utöfva närmaste tillsyn öfver aktuariens och ingenjörernas arbeten, å behöriga tider upprätta förslag till rekvisition å styrelsens aflöningsmedel och tillstålla aktuarien uträkning å de hvarje löntagare tillkommande aflöningsbelopp, föra förteckning öfver styrelsens protokoll

och koncept samt saköreslängd öfver de af styrelsen ådömda böter och viten äfvensom de anteckningar i öfrigt, hvilka anbefallas för öfvervakande af ärendenas gång, samt föra matrikel och för hvarje år upprätta särskild befordrings- och afgangsförteckning öfver generallandtmäterikontorets tjänstemän äfvensom landtmätarna i länen, landtmäteriauskultanter och landtmäterielever.

Landtmäterifiskalens tjänsteåligganden äro hufvudsakligen följande:

att föra diaries öfver alla till landtmäterifiskalskontoret inkommande mål och ärenden samt därifrån utgående expeditioner äfvensom öfver inkommande årsredogörelser och reversal rörande slutligen redovisade kartor och handlingar;

att utöfva den närmare och speciella eftersynen, huru de till landtmäteristaten i länen hörande tjänstemän uppfylla sina tjänsteåligganden, och för sådant ändamål, bland annat, dels tillse, att nämnda tjänstemän inom föreskrifven tid aflämna dagböcker, arbetsförteckningar med erforderliga bevis, rapporter, årsberättelser, reversal, koncept och publika renovationer, dels genom granskning af förenämnda handlingar äfvensom de i vissa delar af landtmäteriinstruktionen omförmälda förteckningar, reversal och berättelser undersöka, huruvida fel och försummelse i ett eller annat hänseende och särskildt genom obehörigt uppskof i landtmäteriförrättningar kunna vara begångna, dels ock, när sådant af styrelsen föreskrifves, granska af landtmätare afgifna arfvodesräkningar;

att hos landtmäteristyrelsen göra anmärkningar eller anställa åtal i mål och ärenden, hvilka tillhöra styrelsens upptagande och afgörande;

att å de tjänstefel, som begås af tjänstemän vid landtmäteristaten i länen eller af aktuarien, ingenjörerna och extra biträden vid generallandtmäterikontoret samt böra utgöra föremål för pröfning af domstol, anställa åtal, dock, hvad kontorets tjänstemän angår, endast efter meddelad föreskrift af landtmäteristyrelsen; börande landtmäterifiskalen, när åtal vid domstol utom Stockholm skall anställas, dels hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skyndsamt göra anmälan om förordnande af kronoåklagare att åtalet anhängiggöra och utföra och dels själf följa åtalet med oafbruten uppmärksamhet;

att öfver alla tjänstemän vid landtmäteristaten föra tjänstebok, utvisande år och dag, då de blifvit födda, antagna och befordrade, hvad arbete hvarje landtmätare och landtmäteriauskultant under sin tjänstetid årligen förrättat, hvilka medhjälpare och elever, som äro hos landtmätare anställda, samt om och på hvad sätt landtmätare och auskultanter blifvit för tjänstefel eller försummelse till ansvar dömda;

att från vederbörande landtmätare omedelbart infordra upplysningar, kartor och handlingar, som kunna vara erforderliga för handläggning af mål, som landtmäterifiskalen äger anhängiggöra eller upptaga;

att tillse, att de böter och viten, som tillfalla generallandtmäterikontoret, varda indrifna, för sådant ändamål föra räkningar däröfver och tillställa aktuarien bestyrkta afskrifter af desamma för hvarje år inom januari månads slut det nästföljande året;

att, då landtmätare aflidit eller blifvit skild från tjänsten, bevaka det allmännas fordringar i afseende på befintliga kompletterings- och renovationsbristers ersättande samt besörja om verkställighet af slutlig dom, med rättighet att i dessa fall, när det allmännas rätt och talan ej af landtmäterifiskalen kan vid ämbetsverk eller domstol utom Stockholm bevakas och utföras, för biträde därvid begära Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes åtgärd; samt

att för sin tjänstebefattning göra justitiekanslersämbetet redo och åtlyda dess befallningar.

Aktuarien hos landtmäteristyrelsen tillhör hufvudsakligen

att mottaga till styrelsen inkommande handlingar och besörja deras diariesföring;

att mottaga och kvittera de publika renovationer, som från vederbörande i länen insändas till generallandtmäterikontoret eller dit öfverlämnas från kammarkollegium, samt hålla förteckning öfver dessa renovationer och införa dem i jordeboksregistren;

att ansvara för arkivets vård samt på begäran meddela och bestyrka afskrifter af tillgängliga handlingar, med undantag af arkivets kartor och till dem hörande handlingar; samt

att besörja stämpelbeläggning af expeditioner och utlämna desamma, utfärda diariebevis, uppbära, utbetala och redovisa styrelsens aflöningsmedel samt föra räkenskaper öfver de till generallandtmäterikontoret inflytande böter och viten äfvensom öfver kontorets expens- och andra medel, besörja försäljning af kartarbeten m. m. samt äfven eljest besörja kontorets ekonomiska angelägenheter; skolande enligt föreskrift i instruktionen aktuariens kontor hållas öppet helgfria dagar kl. 10— $\frac{1}{2}$ 3.

Ingenjörernas hufvudsakliga åligganden äro

att revidera de från kammarkollegium remitterade skattläggningar, byten, förmedlingar och afvittringar samt därvid jämföra och granska de i sådant ändamål upprättade kartor och beskrifningar äfvensom förrätta de arkivundersökningar, som begäras af myndigheter, samt verkställa erforderliga uträkningar af kartor i de skiftesfrågor, hvori styrelsens utlåtande infordras;

att utarbета statistiska sammandrag och tabeller till styrelsens årliga berättelse om landtmäteriet i riket;

att verkställa den renovation af i arkivet förvarade kartor med tillhörande handlingar, som begäres för det allmännas räkning eller af enskilda; samt

att granska de publika renovationer, som förste landtmätarna för egna landtmäteriförrättningar insända till styrelsen, och, om fel eller brister förekomma, som ingenjören ej själf kan säkert afhjälpa, uppsätta anmärkningsmemorial och aflämna detsamma till landtmäterisekreteraren, hvilken, om han finner sådant påkalladt, tillställer landtmäterifiskalen detsamma för vederbörlig åtgärd.

Jämlikt nådig befallning har den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta löne-regleringskommittén till behandling förehaft jämväl frågan om reglering utaf aflöningsförhållandena vid landtmäteristylelsen; och har kommittén den 7 sistlidna november i sådant hänseende afgifvit underdånigt betänkande och förslag.

*Löne-
reglerings-
kommittén.*

Öfver detta betänkande har styrelsen, på grund af nådig remiss, den 27 i samma månad afgifvit underdånigt utlåtande; hvarjämte styrelsen tillika, jämlikt särskild remiss, samma dag äfven yttrat sig öfver kommitténs af mig förut vid tal om reglering af löneförhållandena vid landtbruksstyrelsen omförmälda betänkande angående fastare anställning för vissa biträden hos statens ämbetsverk och myndigheter.

I sitt förslag af den 7 sistlidna november har kommittén med ledning af från generallandtmäterikontoret lämnade statistiska uppgifter först och främst påvisat, hurusom styrelsens arbete, som, på sätt förut nämmts, under 1870-talet visat tydlig tendens att minskas, under de senare åren ånyo visat benägenhet till stegring i afsevärd grad, på samma gång som äfven landtmäterigöromålen i allmänhet i riket högst betydligt ökats.

Härefter öfvergår kommittén till en redogörelse för af kommittén pröfvade framställningar angående ordnandet af förhållandena vid landtmäteristylelsen.

Beträffande dessa framställningar, i fråga om hvilkas innehåll jag i allmänhet anhåller att få hänvisa till kommitténs redogörelse, torde jag emellertid här böra först och främst erinra, att i den underdåniga skrifvelse af den 12 december 1906, hvilken föranledde Kungl. Maj:ts förenämnda framställning till 1907 års Riksdag om anslag till beredande af ökade arbetskrafter hos landtmäteristylelsen, denna erinrat, att enligt styrelsens öfvertygelse det af styrelsen framhållna behovet

af ytterligare en föredragande utom sekreteraren vore att anse såsom konstant, men att styrelsen det oaktadt med nämnda underdåniga framställning icke afsåge vidtagande af åtgärd för erhållande af lön på ordinarie stat åt en andra föredragande, enär på nådig pröfning vore beroende ett förslag af landtmästeristyrelsen till omorganisation af landtmäterikåren och ett af särskilda kommitterade afgifvet förslag till förordning om jordregister samt dessa två frågor möjligen kunde gifva anledning till framställningar angående förändringar af styrelsens organisation.

Vidare torde jag från en af styrelsen den 14 mars 1907 aflåten underdånig skrifvelse angående ordnandet af arbetsförhållandena inom styrelsen samt tjänstemännens löneförmåner m. m. här böra framhålla, att styrelsen efter en vidlyftig redogörelse för styrelsens arbete under de senare åren framhållit såsom sin mening, såväl att den ökning i arbetet, som de statistiska uppgifterna utvisade, ingalunda vore af tillfällig utan af stadigvarande art, som att ytterligare ökning i väsentlig grad vore att motse; att styrelsen — med förnödan, att den ansett sig hafva anledning utgå ifrån, att den dittills tillgripna utvägen till arbetets påskyndande, eller att styrelsens chef i en del fall och äfven sådana, där det gällt andra än verkets egna förvaltningsfrågor, själf beredt och utan öfverläggning med sekreteraren afgjort inkomna mål och ärenden, icke vidare borde anlitas — vidare förklarar sig anse annan utväg att sörja för ärendenas ordentliga behandling icke finnas än att fördela deras beredning och föredragning på två afdelningar med hvar sin föredragande; att med hänsyn till betydelsen af att till föredragande erhålla lämpliga krafter styrelsen ansett dessa befattningar böra bestämmas till tredje gradens och deras innehafvare således böra i aflöningshänseende likställas med byråchefer uti andra ämbetsverk; att styrelsen vidare ansåge, att å hvardera af förenämnda afdelningar erfordrades ytterligare två tjänstemän, af hvilka den ena borde vara å ordinarie stat och den andra anställas såsom extra biträde eller amanuens, men att detta ej borde föranleda någon ändring i afseende å de på styrelsens ordinarie stat till aflöning åt två ingenjörer nu uppförda första gradens tjänster, under förutsättning att de komme i åtnjutande af den förhöjning i aflöningsförmåner, som i allmänhet komme att blifva bestämd för denna klass af tjänstemän; att styrelsen af anförda orsaker ansett den hos styrelsen anställde aktuarien och registratorn, hvilken styrelsen för öfrigt funnit måhända lämpligare böra benämnas arkivarie, böra erhålla särskild ersättning för hans vård om arkivet, hvilken ersättning icke borde sättas lägre än till

1,000 kronor, hvarvid styrelsen tillika uttalat, att såsom en följd af bifall till detta förslag ingenjörerna syntes kunna befrias från en del göromål, som enligt gällande instruktion åläge dem, men hvilka syntes för framtiden böra bringas till utförande under aktuariens och registrators öfverinseende; att styrelsen vidare ansett sistnämnda tjänsteman böra vid sin sida erhålla ett extra biträde; samt att styrelsen till bifall förordat en af landtmäterifiskalen i framställning till styrelsen af den 23 januari 1907 gjord hemställan, att dels han själf måtte i aflöningshänseende likställas med advokatfiskalerna i rikets hofrätter och kollegier och dels medel måtte beredas till aflöning åt ett stadigvarande extra biträde å landtmäterifiskalens expedition.

Slutligen torde jag böra i detta sammanhang redogöra för en af styrelsen jämväl i nyssnämnda skrifvelse gjord framställning om beredande af medel för en effektivare kontroll öfver det sätt, på hvilket landtmätarna fullgöra sina åligganden.

Styrelsen har i detta hänseende hufvudsakligen anfört följande.

Styrelsen hade af olika anledningar vid skilda tillfällen förehaft till behandling spörsmålet om uppsikten och kontrollen öfver landtmäterigöromålen, hvarvid förekomna förhållanden bibragt styrelsen en bestämd uppfattning om otillräckligheten af härför vidtagna åtgärder. Väl hade uti förut berörda förslag till omorganisation af landtmäteristaten i länen styrelsen föreslagit flera förändringar uti nu stadgade ordning, hvilka förslag ginge ut på en bättre uppsikt och kontroll öfver landtmätarnas arbeten, men dessa förslag afsåge i allmänhet endast granskning af landtmätarnas förrättningshandlingar och dessas kontrollerande efter afslutandet. För åstadkommande af en kontroll på marken hade styrelsen ännu icke framställt något förslag. Förutom den kontroll härutinnan, som kunde ifrågakomma vid ägodelningsrätts sammanträde å förrättningsstället eller inför häradssynerätt, vore dylik kontroll inskränkt till de fall, då densamma kunde komma till utförande på grund af bestämmelserna i § 39 uti landtmäteriinstruktionen angående undersökning i vissa fall genom vederbörande förste landtmätare. Väl hade tillfällen inträffat, då styrelsen kunnat anse anledning förefinnas för inledande af den procedur, som i denna paragraf funnes angifven, men styrelsen hade alltid funnit sig böra afstå från åtgärder i sådan riktning. Att så skett, hade berott därpå, att under nuvarande förhållanden förste landtmätarna, som själfva utöfvade verksamhet såsom kommissionslandtmätare, icke ansetts fullt ojäfviga att verkställa en undersökning af den grannliga beskaffenhet, hvarom här vore fråga. Men äfven om landtmäteristyrelsen i ett eller annat fall

funnit sig, utan hinder i berörda afseende, kunna uppdraga ifrågasatt undersökning åt förste landtmätaren, hade frågan om kostnadens bestridande afhållit styrelsen från åtgärds vidtagande. Förste landtmätarnas nuvarande löneförmåner, som på sin tid bestämts med hänsyn till omfattningen af de göromål, som då uppdragits dem, hade visat sig alldeles otillräckliga, sedan förste landtmätarna numera utan särskild ersättning ålagts en mängd göromål, som vid lönevillkorens bestämmande icke tagits i beräkning. Genom tillämpning af stadgandet i § 39 af landtmäteriinstruktionen skulle styrelsen kunna beröfva en förste landtmätare en stor del af hans inkomster. Det syntes därför styrelsen framstå såsom uppenbart, att ifrågavarande stadgande vore synnerligen väl ägnadt att vara hvad det blifvit, nämligen en föreskrift, som aldrig kunnat komma till användning. Enligt styrelsens uppfattning låge häri en brist, som borde afhjälpas. En kontroll, sedan en omfattande landtmäteriförrättning bragts till slut, föranledde vanligen ingen åtgärd, af den anledning att kostnaden för rättande af ett begånget fel skulle blifva större än värdet af rättelsen. Styrelsen föreställde sig därför, att det för landets jordägare skulle vara af stor betydelse, om de redan under en förrättnings utförande kunde erhålla undersökning, därest de funne sig hafva anledning misstänka, att allt icke stode väl till. För ordentlighet kända landtmätare hade vid skilda tillfällen för styrelsen framhållit behovet af, att undersökning och kontroll kunde verkställas på marken, och hade de därvid betonat den nytta, som i olika afseenden härigenom skulle åstadkommas. På sista åren hade ett särskildt behof i denna del gjort sig gällande. Styrelsen syftade härvid på de mätningar efter trigonometrisk metod, som allt mer och mer kommit till utförande inom landet, sedan man numera allmänt tycktes hafva kommit till insikt om denna methods företräde, i synnerhet då det gällde städer eller stadsliknande områden. Deltagarna i en uti hufvudstaden anordnad undervisningskurs i mätningar efter berörda metod hade hos styrelsen gjort framställning om åtgärders vidtagande för kontroll öfver utförandet af triangelmätningar, under uppgift att förfrågningar och underhandlingar om verkställande af arbeten af ifrågavarande slag blefve allt talrikare. Att föreslå inrättandet af någon stadigvarande tjänst för tillgodoseende af det föreliggande behovet af kontroll å mätningar hade styrelsen icke för afsikt. Häremot talade ännu åtskilliga omständigheter. Däremot ansåge styrelsen alldeles oafvisligt, att medel ställdes till dess förfogande, så att den blefve i tillfälle att på ett verksamt sätt handhafva tillsynen öfver landtmäteri- samt skiftes- och afvittringsverken, hvilket enligt

gällande instruktion åläge styrelsen. Det syntes dock styrelsen, att för ändamålet erforderligt belopp vore på grund af sakens natur synnerligen svårt att beräkna och fixera, och att otvifvelaktigt skäl funnes för eventuellt anslags bestämmande såsom förslagsanslag. Styrelsen ville emellertid i denna del icke framställa någon bestämd mening utan inskränkte sig till att framhålla såsom önskemål, att beloppet icke måtte sättas lägre än 5,000 kronor.

För egen del har kommittén, sedan den först lämnat en sammanfattning af den af landtmäteristylelsen förebragta utredningen angående ökningen i styrelsens arbete och angående arten och omfattningen af de ärenden, som under senare tid förnämligast tagit styrelsens tid i anspråk, i fråga om förslaget att fördela göromålen på två afdelningar med hvar sin föredragande anført:

»Genom hvad landtmäteristylelsen sålunda och i öfrigt anført rörande mängden och beskaffenheten af de till styrelsen inkommande mål och ärenden, samt hvad kommittén eljest och jämväl vid besök inom ämbetsverket inhämtat, har kommittén funnit goda skäl föreligga för den af landtmäteristylelsen i dess underdåniga skrifvelse den 14 mars 1907 gjorda framställningen om det stadigvarande behovet af förstärkta arbetskrafter.»

»Men härvid förekommer ock en annan omständighet, som synes kommittén vara af synnerlig vikt att beakta.»

»Enligt gällande instruktion åligger det landtmäteristylelsen, vid handhafvandet af tillsynen öfver landtmäteri- samt skiftes- och afvittningsverken, bland annat,

att för vinnande af fullständighet, tydlighet och likformighet vid upprättandet af kartor, beskrifningar, arfvodesräkningar, dagböcker, arbetsförteckningar, årsberättelser m. m. dylikt utfärda erforderliga modeller och formulär, samt

att meddela tjänstemännen vid generallandtmäterikontoret och vid landtmäteristaten i länen sådana allmänt eller för särskildt fall gällande föreskrifter, som för riktig utöfning af dem åliggande göromål erfordras.»

»I sin underdåniga skrifvelse den 14 mars 1907 har landtmäteristylelsen såsom en af följderna däraf, att tillgängliga arbetskrafter varit otillräckliga för utförande af styrelsens åligganden, anført, att många åtgärder, som den fortgående utvecklingen påkallat, måst tills vidare lämnas å sido.»

»Och har styrelsen, med hänvisning till instruktionens nyssberörda bestämmelser om utfärdande af modeller och formulär samt meddelande af tjänsteföreskrifter, medgifvit, att det just är detta område, som styrelsen af brist på tid och arbetskrafter hufvudsakligen måst lämna å sido, hvaraf följdén blifvit den, att utvecklingen i närvarande stund står väsentligt framför gällande föreskrifter. Detta torde ej heller — tillägger styrelsen — vara ägnadt att väcka förvåning, då man besinnar, att här berörda föreskrifter förskrifva sig från midten af 1860-talet».

»Såsom exempel på hithörande områden, som kräfva styrelsens omtanke och utfärdande af nya föreskrifter, nämner styrelsen sättet för ägors mätning och uträkning, för jords gradering och värdering samt för upprättande af likvider i följd af laga skiften äfvensom för handläggning af afsöndringsförrättningar.»

»Styrelsen omförmåler i samma underdåniga skrifvelse, hurusom mätningar efter trigonometrisk metod allt mer och mer kommit till utförande inom landet, sedan man numera allmänt tycktes hafva kommit till insikt om denna metods företräde, i synnerhet då det gäller städer eller stadsliknande områden.»

»Tyvärr — säger styrelsen — finnas ännu icke i vårt land några föreskrifter utfärdade om sättet för dessa arbetens utförande, och i anledning häraf torde med säkerhet få antagas, att de sätt, som kommit till användning, äro väsentligt olika; och det är måhända först en mer eller mindre aflägsen framtid förbehållet få kännedom om till äfventyrs begångna fel, som kunna befaras efter då möjligen verkställda byggnadsarbeten medföra skada och förlust för enskilda».

»Dessa synpunkter hafva ytterligare utvecklats af landtmäteristyrelsens representant i kommittén, från hvilkens i detta afseende lämnade utredning kommittén, till ytterligare belysning af denna viktiga fråga, anser sig böra här upptaga följande.»

»Svenska landtmäteriet har, framhåller han, under de senaste decennierna gått tillbaka till följd af otidsenliga eller bristande föreskrifter. Landtmätarna åstadkommo för 20 å 30 år sedan och längre tillbaka genom sina mätningar en arbetsprodukt, som både hvad noggrannhet och prydighet beträffar stod afsevärdt framför nutidens. Nu finnas hvarken lämpliga föreskrifter och än mindre någon kontroll; villervalla kan sägas vara rådande, i det att i afseende å det viktigaste göromålet, ägomätning, hvarje landtmätare begagnar sin mer eller mindre tillförlitliga metod».

»Mätningarna verkställas numera icke i enlighet med instruktion,

hvilken ej följt med sin tid. I stället för i instruktionen föreskrifven kedja användas moderna stålband, som i verkligheten gifva ett långt noggrannare resultat. Enligt instruktionen skulle ägomätning ske å mättafla och hvarje punkt på kartan utmärkas genom två helst mot hvarandra vinkelräta, med dioptralinjal från två olika ändpunkter eller stationer uppdragna syftlinjer, diagonal och afskärning, hvilka skulle för kontroll af mätningens riktighet å konceptkartan med cirkelspets synligt uppdragas. I stället begagna sig landtmätare i allmänhet af ett modernare instrument, distanstub, hvarigenom afståndet till hvarje å kartan utmärkt punkt direkt afläses på en gång från en och samma station. För skogsmätning hafva äfven användts flera andra metoder än de i författningen föreskrifna».

»Detta förhållande, att vid ägomätning användas andra än i gällande föreskrifter grundade metoder, kan uppenbarligen icke vara till gagn. Och det framhålles med styrka af representanten, att icke alla de nya mätningemetoderna äro af beskaffenhet, att de borde vara tillåtna, samt att bestämda föreskrifter beträffande ägomätning borde oförtöfvadt börja utarbetas. Likaså borde ock sådana för länge sedan hafva utfärdats rörande afsöndrade lägenheters uppmätning och arealuträkning på ett noggrannare sätt än hittills.»

»Sedan Kungl. Maj:t på framställning af landtmäteristyrelsen flera gånger under de senaste åren anvisat medel till svenska landtmätares utbildning i triangelmätning, och numera åtskilliga landtmätare erhållit uppdrag att verkställa sådan mätning af städer och stadsliknande samhällen, borde ofördröjligen åtminstone de nödvändigaste föreskrifterna rörande sättet för dylika mätningars utförande samt redovisning af och kontroll öfver desamma börja utarbetas, för att snarast möjligt meddelas. Den ena triangelmätningen efter den andra uppdrages nu åt landtmätare, medförande dryga kostnader för markägare. Enligt öfverenskommelse uppgå dessa kostnader ofta till flera tiotusental kronor. Få dessa kostsamma mätningar fortgå utan ledande föreskrifter och kontroll, är det ej allenast fara värdt, utan det är en gifven sak, att äfven de urarta i afseende å noggrannhet m. m.»

»Nödigt är äfven i hög grad, att tillfälle beredes landtmätarna i orterna att hos centralstyrelsen när som helst kunna erhålla råd och upplysningar i landtmäteritekiska frågor. Detta har varit ett hittills opppfyllt behof vid grafiska mätningars ändamålsenliga anordnande och är det än mer beträffande triangelmätningar. Dessa råd och upplysningar kunna sägas utgöra en del af kontrollen, hvilken bör, likasom det hela, kunna ledas från landtmäteristyrelsen.»

»Kommittén har på grund af det anförda kommit till den uppfattningen, att, om landtmäteristyrelsen skall kunna på ett tillfredsställande och tidsenligt sätt handhafva tillsynen öfver landtmäteri-, skiftes- och afvittringsverken och sköta därmed förenade åligganden samt behörigen tillhandagå andra offentliga myndigheter, högre och lägre, med utredningar och utlåtanden i hithörande frågor, det är nödvändigt att på två afdelningar, med hvar sin föredragande af tredje normala lönegraden, fördela beredning, föredragning och handläggning i öfrigt af förekommande ärenden. I sådant fall skulle den ena af dessa båda befattningar komma att sättas i stället för den nuvarande landtmäterisekreterartjänsten, hvilken alltså skulle komma att förändras till en byråchefsbefattning. I sammanhang härmed anser sig kommittén böra uttala önskvärdheten af att alltid bland landtmäteristyrelsens medlemmar må finnas någon, som är juridiskt bildad, och att bestämmelse i sådant syfte varder intagen i instruktion.»

Landtmäteristyrelsens förenämnda hemställan, att å hvardera af de båda afdelningarna skulle anställas två tjänstemän, den ena på ordinarie stat och den andra såsom extra biträde eller amanuens, samt att för de båda biträdande tjänsterna å ordinarie stat skulle med vederbörlig aflöningsförbättring tagas i anspråk de två ordinarie ingenjörsbefattningar af första lönegraden, som redan funnes hos styrelsen, har kommittén funnit sig böra biträda.

Hvad angår styrelsens framställning i fråga om den tredje af styrelsens tjänstemän af första lönegraden, aktuarien och registratorn, har kommittén till en början berört ett från själfva löneregleringen fristående, men med ifrågavarande tjänstemans åligganden nära sammanhängande spörsmål, nämligen det i Riksdagens skrifvelse den 27 april 1906 berörda om vidtagande af åtgärder för ett mera betryggande förvarande af styrelsens från många synpunkter synnerligen betydelsefulla arkiv; och har kommittén i denna del uttalat, att kommittén vid besök å stället kunnat till fullo bekräfta befogenheten af den framställning, som innefattades i Riksdagens förberörda skrifvelse, samt att det äfven syntes kommittén vara af stor betydelse, att åtgärder snarast möjligt blefve vidtagna för att de till arkivet hörande kartor ordnades och förvarades på ett ändamålsenligare samt mera praktiskt och tidsenligt sätt än genom deras inbindande i kartböcker, från hvilka gång efter annan vid förefallande behof de särskilda kartorna måste lösgöras, med äfventyr att därvid skadas och slitas.

Lika med landtmäteristyrelsen har kommittén ansett ifrågavarande tjänsteman med hänsyn till den vård och uppsikt öfver det dyrbara

arkivet, som ålåde honom, lämpligare böra benämnas arkivarie, men dock fortfarande böra jämväl bestrida registratorsgöromålen hos styrelsen; och har kommittén icke haft något att erinra mot, att en del ingenjörerna nu åliggande göromål bringades till utförande under öfverinseende af arkivföreståndaren.

Med afseende emellertid å tjänstens vikt och betydelse har det syntts kommittén, att ifrågavarande tjänsteman — i likhet med hvad fallet nu är med föreståndaren för kammarsarkivet och arkivarierna i riksarkivet — bör hänföras till den grupp af tjänstemän inom de centrala ämbetsverken, som tillhöra andra normala lönegraden.

Mot det af styrelsen framställda behovet af ett extra biträde åt ifrågavarande tjänsteman har kommittén ej funnit anledning till erinran.

I fråga om landtmäterifiskalen har kommittén erinrat, att han enligt nu gällande stat intoge en mellanställning mellan andra och första normalgraderna för de centrala verkens tjänstemän, samt att, enligt kommitténs redan afgifna betänkanden angående kammarkollegium och kammarrätten, kommittén föreslagit, att advokatfiskalstjänsterna i dessa ämbetsverk fortfarande skulle tillhöra andra normalgraden.

Med hänsyn till den synnerliga vikten och betydelsen, såväl för det allmänna som för enskilda, af att de åligganden behörigen utfördes, som tillhörde och än vidare kunde påläggas landtmäterifiskalen i och för utöfningen så effektivt som möjligt af den eftersyn med landtmäteristaten i länen, som ålåde honom, och särskildt till önskvärdheten af att, så länge nuvarande regler för uppgörandet af landtmätarnas arfvodesräkningar vore gällande, en mera omfattande granskning af dessa kunde företagas än den, som för närvarande ägde rum, har kommittén ansett, att åt landtmäterifiskalen icke borde gifvas lägre tjänste- eller lönegrad än den, som tillkomme de nämnda båda advokatfiskalerna. Af samma skäl har kommittén ansett allt fog förefinnas för framställningen om ett stadigvarande extra biträde å landtmäterifiskalskontoret.

Ett från landtmäteristyrelsens sida väckt förslag, att i staten skulle upptagas aflöning till ytterligare en ordinarie vaktmästare utöfver de två, som redan finnas, har kommittén funnit sig icke kunna biträda, under uttalande, att kommittén icke kunnat öfvertyga sig om det stadigvarande behovet däraf.

Aflöningsbeloppen hafva af kommittén föreslagits i full öfverensstämmelse med de aflöningar, som enligt föregående Riksdags beslut

Aflöningar.

fastställt för motsvarande tjänstemän vid statskontoret och arméförvaltningen, med undantag däraf att kommittén ansett aflöningen för styrelsens chef böra bestämmas till sammanlagdt 10,000 kronor.

Beträffande detta belopp har kommittén anfört, att kommittén — af skäl, för hvilka jag förut redogjort vid tal om ny lönestat för landbruksstyrelsen — ansett sig kunna af 1907 års Riksdags beslut angående aflöningen åt generaldirektören i statskontoret och generalkrigskommissarien sluta till, att aflöningen för öfverdirektör i normalgrad för framtiden borde beräknas till 9,000 kronor. Med den uppfattning, kommittén erhållit angående landtmäteristyrelsens verksamhet och de uppgifter, som föreläge dess chef, hade kommittén emellertid funnit en aflöning af 9,000 kronor ej vara till fyllest för denne. Att hänföra honom till generaldirektörer i normalgrad hade kommittén dock ej velat ifrågasätta, i hvilket hänseende kommittén ville erinra, att chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen allenast vore öfverdirektör — dock med högre aflöning än i normalgrad — oaktadt af ledamöterna i sistnämnda styrelse två tillhörde tredje normalgraden (byråchefer). Kommittén hade fördenskull ansett sig böra föreslå, att chefen för landtmäteristyrelsen måtte erhålla en aflöning till samma belopp, som tillerkänts öfverdirektören för försäkringsinspektionen, eller 10,000 kronor.

Kommittén har alltså hemställt:

att chefen för landtmäteristyrelsen måtte erhålla en aflöning af 10,000 kronor, däraf 6,200 kronor i lön, 2,800 kronor i tjänstgöringspenningar och 1,000 kronor i ortstillägg;

att, med förändring af landtmäterisekreterartjänsten till en byråchefsbefattning, inom landtmäteristyrelsen måtte inrättas två särskilda afdelningar eller byråer, hvardera med sin byråchef i tredje normalgraden för tjänstemän i de centrala ämbetsverken;

att till byråchef aflöningen måtte utgå med 8,100 kronor, däraf 5,000 kronor i lön, 2,500 kronor i tjänstgöringspenningar och 600 kronor i ortstillägg, hvartill skulle kunna komma ett ålderstillägg till lönen efter fem år med 600 kronor;

att landtmäterifiskalen och arkivarien, hvilken sistnämnda tjänstebefattning, med bibehållande af registratorsgöromål, skulle sättas i stället för den nuvarande aktuarie- och registratorstjänsten, måtte hänföras till andra normalgraden med en aflöning af 5,800 kronor, däraf 3,600 kronor i lön, 1,800 kronor i tjänstgöringspenningar och 400 kronor i ortstillägg, hvartill skulle kunna komma två ålderstillägg

till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

att de båda nuvarande ingenjörstjänsterna såsom tjänster i första normalgraden måtte tilläggas en aflöning hvardera af 4,000 kronor, däraf 2,200 kronor i lön, 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar och 300 kronor i ortstillägg, hvartill skulle kunna komma tre ålderstillägg till lönen, hvart och ett å 500 kronor, det första efter fem år, det andra efter ytterligare fem år och det tredje efter än ytterligare fem år;

att hos landtmäteristyrelsen fortfarande måtte finnas en förste och en andre vaktmästare;

att för förste vaktmästaren aflöningen måtte bestämmas till 1,500 kronor, däraf 900 kronor i lön, 450 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg;

att andre vaktmästaren måtte tilldelas en aflöning af 1,200 kronor, däraf 700 kronor i lön, 350 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg, hvartill skulle kunna komma ett ålderstillägg till lönen efter fem år med 100 kronor; samt

att i blifvande stat för landtmäteristyrelsen den bestämmelsen måtte intagas, att därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjöte fri bostad samt bränsle, skulle, så länge denna förmån kvarstode, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Kommittén har vidare, i öfverensstämmelse med hvad kommittén föreslagit i fråga om landtbruksstyrelsen, hemställt:

att, jämväl hvad landtmäteristyrelsen anginge, måtte såsom förutsättning för den blifvande nya aflöningsstaten uppställas, att samtliga ordinarie tjänstemän och betjante skulle, i den mån ej undantag kunde anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag; samt

att för åtnjutande af de af kommittén föreslagna nya aflöningsförmånerna måtte föreskrifvas i hufvudsak enahanda villkor och bestämmelser, som jämlikt beslut vid 1907 års Riksdag stadgats i fråga om statskontoret.

Hvad angår öfriga i den nuvarande staten upptagna poster, har kommittén föreslagit en väsentlig höjning i posten till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden m. m.

*Extra
biträden m. m.*

Kommittén har därvid först behandlat frågan om amanuensernas ställning.

Sedan kommittén härutinnan till en början hänfört sig till hvad i motsvarande hänseende förekommit vid 1907 års Riksdag i fråga om

statskontoret, har kommittén framhållit, att landtmäteristyrelsen i sin förenämnda underdåniga skrifvelse den 14 mars 1907 förklarar sig anse, att arfvodet till en hvar af de 4 ständiga extra biträden eller amanuenser, styrelsen funnit erforderliga, icke borde beräknas lägre än till 2,400 kronor, samt att styrelsen därvid erinrat, dels att utsikterna till befordran inom ett verk med så fåtalig tjänstepersonal som landtmäteristyrelsen vore ringa och att de extra biträdena i landtmäteristyrelsen på grund af sin särskilda utbildning ej kunde, såsom fallet vore med extra tjänstemän inom många andra verk, erhålla aflönad sysselsättning inom annat ämbetsverk, samt dels att obefordrade skickliga landtmätare kunde såsom tjänstemedhjälpare åt landtmätare i landsorten förskaffa sig en säker inkomst af minst 200 kronor i månaden.

Efter att vidare hafva påpekat, hurusom äfven förut i fråga om vissa andra verk för extra biträden med särskild utbildning beräknats högre arvode än det normala, har kommittén för egen del anfört följande.

För en undantagsställning därutinnan äfven för amanuenser hos landtmäteristyrelsen syntes giltiga skäl vara af styrelsen förebragta, och torde, på sätt styrelsen framhållit, få anses påkalladt, att arfvodena för dessa amanuenser ej sattes lägre än till 2,400 kronor för år. Jämväl dessa arfvoden torde efter någon viss tids tjänstgöring böra kunna höjas, i den mån sådant pröfvades skäligt, dock, enligt kommitténs mening, i intet fall utöfver 3,000 kronor för år. Blefve amanuensarfvodena af den storlek, som sålunda ifrågasatts, syntes emellertid både kunna och böra å deras innehafvare ställas den fordran, att de åt det dagliga arbetet i styrelsen ägnade betydligt mera tid än amanuenser hos åtskilliga andra myndigheter. Kommittén hade ock i detta afseende inhämtat, att det vore landtmäteristyrelsens afsikt att af sina amanuenser kräfvat en arbetstid af väsentligen samma mått som den ordinarie personalens. Detta ansåge kommittén ock böra vara en betingelse för arfvodenas bestämmande till nyss angifna belopp.

Till arfvoden åt fyra amanuenser hos nämnda styrelse har kommittén i sin beräkning upptagit ett belopp af 10,800 kronor, och därutöfver har till flitpenningar åt extra tjänstemän i öfrigt synts kommittén böra afses ett belopp af 1,500 kronor för år.

Vidare har kommittén upptagit till behandling frågan om beredande af fastare anställning åt sådana hos styrelsen på ett stadigvarande sätt sysselsatta personer, som hade till sin hufvudsakliga uppgift att bestrida förekommande skrifgöromål och andra dylika sysslor.

Kommittén har i detta hänseende till en början erinrat, hurusom kommittén i sitt förenämnda betänkande af den 31 sistlidne oktober hemställt, att åt biträden, som för stadigvarande arbetsuppgifter vore hos statsmyndigheter anställda eller hädanefter anställdes, måtte gifvas en fast ställning, hvarmed skulle följa förutom aflöningen jämväl rätt till vissa andra förmåner, såsom semester, sjukhjälp och, i vissa fall, ålderdomsunderstöd m. m., att det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att, i den mån befintliga anslag därtill lämnade tillgång, bestämma, om och i hvilken omfattning dylika biträden finge inom ett ämbetsverk anställas, och att såsom fasta biträden i regel endast kvinnor skulle ifrågakomma att anställas.

Härefter har kommittén anfört hufvudsakligen följande.

Af den utredning, som förebragts rörande förhållandena inom landtmäteristyrelsen, hade kommittén funnit ådagalagdt, att vederbörliga förutsättningar vore för handen för inrättande därstädes af två fasta biträdesbefattningar.

För dessa befattningar skulle, såväl i afseende å därmed förenade förmåner som beträffande daglig arbetstid och i öfrigt, gälla hvad kommittén för dylika befattningar i allmänhet föreslagit eller till beaktande framhållit.

Beträffande aflöningsförmånerna för dylika biträden hade kommittén i sitt nyssberörda betänkande anfört, att vid nu rådande prisförhållanden i hufvudstaden begynnelsearfvodet för fasta biträden hos myndigheter därstädes ej borde bestämmas till lägre belopp än 1,200 kronor för år, hvilket arfvode sedermera skulle, i den mån sådant finnes af förhållandena påkalladt, kunna efter hand höjas, dock icke utöfver 1,800 kronor för år. Med tillämpning af detta å landtmäteristyrelsen hade kommittén ansett böra till aflöning åt två fasta biträden därstädes beräknas ett belopp af högst 3,600 kronor.

Uppenbart vore emellertid, att dessa två fasta biträden ej kunde under alla förhållanden ensamma besörja förekommande renskrifnings- och kartritningsarbeten, utan att därjämte måste fortfarande i större eller mindre omfattning anlitas andra, tillfälliga arbetskrafter. För bestridande af utgifterna till dylika biträden äfvensom, i den mån sådant finnes af nöden, tillfälligt biträde vid vaktmästargöromålen torde böra afses ett belopp af omkring 4,500 kronor. Vid beräkning af detta belopp hade kommittén emellertid utgått från den förutsättningen, att ej vidare skulle ifrågakomma anvisande af det anslag å extra stat till belopp af 3,000 kronor för år, som, enligt hvad förut

blifvit nämndt, nu utginge till bestridande af ökade kostnader för kopiering af kartor m. m.

Slutligen har kommittén beträffande nu ifrågavarande anslagspost erinrat, hurusom i utgifterna för vikariatsersättning vid landtmäteristyrelsen vore att emotse en ej oväsentlig ökning i händelse af bifall till kommitténs hemställan om ändringar i styrelsens organisation samt om höjning af tjänstgöringspenningarna för den ordinarie personalen, samt att hädanefter syntes böra beräknas ett mindre belopp för godtgörande af vikarier för amanuenser under semesterledigheter och sjukdomsfall, hvarjämte måste beredas tillgång för aflönande af vikarier för de förutnämnda fasta biträdena vid semester samt, inom vissa gränser, vid inträffande sjukdomsfall.

Enligt af kommittén gjorda beräkningar skulle sålunda för vikariatsersättning böra afses ett belopp af 2,600 kronor årligen.

Med afseende å hvad kommittén i förenämnda hänseenden anfört har det syns kommittén, att för berörda särskilda ändamål borde under rubrik »till arfvoden åt extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning» i landtmäteristyrelsens stat uppföras ett årsanslag af 23,000 kronor; och har kommittén alltså hemställt,

att för amanuenserna i landtmäteristyrelsen tjänstgöringen måtte, såvidt möjligt, ordnas och aflönningen bestämmas i enlighet med förut angifna grunder;

att hos landtmäteristyrelsen måtte anställas två fasta biträden, beträffande hvilka skulle gälla hvad för sådana biträden i allmänhet blefve stadgadt; äfvensom

att till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning måtte i landtmäteristyrelsens stat uppföras ett anslag af 23,000 kronor.

Landtmäteristyre-
undervis-
ningen.

I fråga om anslaget å 3,000 kronor till arvode åt lärare för landtmäterielevernas undervisning har kommittén, under hänvisning till att frågan om nämnda undervisnings omorganisation vore föremål för utredning i annan ordning, ansett sig icke böra framställa något särskildt förslag om förändring.

Särskildt an-
slag till kon-
troll.

Slutligen har kommittén företagit till pröfning landtmäteristyrelsens förenämnda förslag om anvisande af ett förslagsanslag å minst 5,000 kronor för kontroll öfver landtmäterigöromålen i orterna; och har kommittén i detta hänseende anfört följande.

Med det förslag kommittén framlagt i afseende å landtmäteristyrelsens organisation och aflöningsförhållanden hade kommittén, såsom

ock blifvit framhållet, afsett, att landtmäteristyrelsen skulle sättas i stånd att på ett tillfredsställande och tidsenligt sätt handhafva tillsynen öfver landtmäteri-, skiftes- och afvittringsverken. Och med det underdåniga förslag till omorganisation af landtmäterikåren, som landtmäteristyrelsen själf afgifvit den 3 augusti 1903, hade styrelsen, bland annat, afsett att få till stånd en noggrannare tillsyn öfver landtmätarnas göromål. Att, innan dessa förslag ens hunnit blifva föremål för statsmakternas pröfning, än mindre, i den mån de kunde blifva godkända, kommit i tillämpning, skulle hos Riksdagen begäras ett särskildt förslagsanslag till landtmäteristyrelsens förfogande för kontroll å landtmäteriförrättningar, ansåge kommittén för sin del icke böra ifrågakomma.

Enligt kommitténs förslag skulle alltså staten för landtmäteristyrelsen få följande utseende:

Stat.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
Landtmäteridirektören	6,200	2,800	1,000	10,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 dito	5,000	2,500	600	8,100	
1 landtmäterifiskal.	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 arkivarie	3,600	1,800	400	5,800	
1 ingenjör.	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med ytterligare 500 kr.
1 dito	2,200	1,500	300	4,000	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning	—	—	—	23,000	
Till arfvoden åt lärare för landtmäterielevernas undervisning	—	—	—	3,000	
Summa	—	—	—	74,500	

Ann. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 4 Saml. 1 Afd. 62 Häft.

Afvärande
mening.

Från kommitténs förslag har i viss mån landtmäteristyrelsens representant i kommittén varit af skiljaktig mening och i ett längre anförande till protokollet dels föreslagit ytterligare utvidgning i styrelsens organisation dels ock sökt gendrifva kommitténs uttalande därom, att det vore önskligt, att alltid en ledamot af styrelsen besutte juridisk bildning.

Hänvisande i allmänhet i fråga om nämnda ledamots anförande till det vid kommittébetänkandet fogade protokollets innehåll, torde jag här endast med några ord böra beröra det hufvudsakliga uti ifrågavarande anförande.

Utgående ifrån, att styrelsens uppgift sönderföle i två stora hufvudmoment, å ena sidan, ledningen och tillsynen öfver landtmäteriet samt, å den andra, lämnande af utredningar och afgifvande af yttranden till andra ämbetsverk och myndigheter, samt att uti styrelsens förstnämnda funktion inginge ej blott tillsyn öfver personalen, dess rekrytering, utbildning, riktiga tjänsteutöfning m. m. utan äfven, och det såsom en hufvuduppgift, öfvervakande af tidsenligheten och den praktiska ändamålsenligheten af beträffande landtmäteriet gällande lagar, författningar och cirkulär m. m., har ifrågavarande ledamot i den del af yttrandet, som afser organisationen, sökt visa, att de af kommittén beräknade arbetskrafterna skulle komma att blifva otillräckliga. De skulle enligt hans förmenande knappast förslå till mera än att bestrida de göromål, som vore förbundna med styrelsens förenämnda utredande verksamhet. Han har för den skull ansett styrelsen böra organiseras på tre afdelningar enligt följande af honom angifna plan:

A) *Landtmäteritekniska afdelningen* för den egentliga tillsynen, att landtmäteriets ändamål varder uppfyllt genom tidsenliga lagar och författningar, teknisk kontroll, inspektion genom landtmäterinspektör (tills vidare endast 1 byrå, benämnd den landtmäteritekniska byrån, med 1 byråchef, föredragande, 1 ingenjör och 1 amanuens).

B) *Administrativa afdelningen*, för personal- och ekonomiärenden, praktisk undervisning, formell kontroll (genom landtmäterifiskalen m. m.; tills vidare endast en byrå, med 1 byråchef, föredragande, 1 ingenjör och 1 amanuens).

C) *Skiftes- och utredningsafdelningen*, för utredning och utlåtandens afgifvande rörande skiftes- och andra mål till högsta domstolen, Eders Kungl. Maj:ts kansli samt andra ämbetsverk och myndigheter, (tills vidare två byråer med 2 byråchefer, föredragande, 2 ingenjörer och 2 amanuenser).

Möjligen, har han emellertid härvid erinrat, kunde den ena byrån på sistnämnda afdelning till en början ordnas å extra stat, därest veder-

börande ej redan nu vore såsom han öfvertygade om dess behöflighet äfven för framtiden.

Hufvudsyftet med sitt yttrande i denna del har samma ledamot slutligen sammanfattat sålunda, att det för honom gällt att påvisa:

att löneregleringskommitténs förslag icke innebure någon egentlig förökning af de nuvarande arbetskrafterna hos styrelsen, hvilka på grund däraf ej komme att förslå till att handlägga löpande ärenden och utredningsmål;

att, utan förringande af betydelsen för landet af landtmäteristyrelsens administrativa och utredande verksamhet samt dess eventuellt blifvande åligganden för upprättande och förande af jordregister, dess viktigaste och tillika svåraste uppgift måste nu som förr anses vara tillsyn och ledning af landtmäteriet i riket, så att detsammans hufvudmål, jordbrukets såväl som skogsbrukets och industriens utveckling, så vidt möjligt vunnnes genom rationell, billig och snabb jorddelning enligt tidsenliga lagar, författningar, cirkulär och modeller m. m.; samt

att landtmäteristyrelsens arbetskrafter för fullgörandet af nyssnämnda hufvuduppgift, särskildt med hänsyn till såväl nödvändig modernisering af det grafiska landtmäteriväsendet som mera allmänt införande af triangelmätning i riket, med snaraste borde förökas genom inrättande af en landtmäteriteknisk afdelning.

I fråga om kommitténs förslag, att alltid en af styrelsens ledamöter borde vara juridiskt bildad har nämnda ledamot anfört hufvudsakligen följande.

Detta uttalande utvisade, att kommittén lämnat utan afseende den egentliga innebörden af hans framställningar. Han kunde därvid ej annat än, under åberopande af hvad han såsom ledamot i kommittén härom anfört, erinra, att ifrågasatta föreskrift i landtmäteriinstruktionen vore ägnad att ur landtmäteristyrelsen utesluta just den fackliga sakkunskap, som kräfdes i och berättigade tillvaron af denna tekniskt-administrativa myndighet. För ledande af landtmäteriet enligt dess ursprungliga ändamål och äfven i de nya banor, som tidsförhållandena alltmera kräfde, fordrades, att denna myndighet långt mera än förut utrustades med tillräcklig sakkunskap. Uti de utredningsmål, äfven af rättslig art, som till styrelsen hänskötes, väntade gifvetvis de frågande myndigheterna fackmässiga svar och utredningar, hvilket hos landtmäteristyrelsen sålunda förutsatte annan utbildning och kännedom, än hvad de frågande själfva besuttede. Styrelsens verksamhet borde därför mer och mer inriktas på det fackliga. Han vore nämligen öfvertygad om,

att det såväl för det allmänna som ock för landtmäteriets utveckling vore af stor betydelse, om landtmäteristyrelsen komme att blifva en verkligt ledande styrelse och icke ett ämbetsverk utan fastare samhörighet med landtmäteriet i orterna. Då sålunda för styrelsens hufvuduppgifter sakkunskap kräfdes framför allt, kunde enligt hans förmenande en ledamot af styrelsen med endast juridisk utbildning ej tänkas blifva till den nytta, som af hans tjänstegrad borde krävas; den person däremot, som, jämte det han fått grundlig landtmäterit utbildning och därvid på eget ansvar handlagt landtmäteriförrättningar under längre tid, minst fem år, äfven förvärfvat sig juridisk bildning, kunde vara af stor nytta för en dylik plats. Att nu införa en bestämmelse, sådan kommittén ansett önskvärd, i en instruktion, där sådana bestämmelser förut saknats, vore att gå alldeles i motsatt riktning mot de önskemål, han framställt, och syntes honom därför olämpligt och gående i strid mot tidens kraf, som måste vara att låta sakkunskapen komma till nytta för utvecklingen i landet. Den juridik, som af landtmäteristyrelsens verksamhet egentligen erfordras, och som han skulle vilja kalla landtmäterijuridik, måste förvärfvas af hvarje ordentlig och erfaren landtmätare genom den utbildning och tjänsteutöfning, han blefve underkastad. Denna sorts juridik vore lika nödvändig för styrelsens alla medlemmar och i viss mån för alla dess tjänstemän, hvadan en föreskrift, att en af styrelsens medlemmar skulle äga juridisk bildning, vore ändamålslös, men ändock ägnad att kunna utgöra hinder att för framtiden hos landtmäteristyrelsen på rätta platsen kunna erhålla den rätta mannen. En föreskrift i instruktionen enligt kommitténs antydning innebure t. ex., att, om endast chefen i styrelsen ägde juridisk bildning, det vore nödvändigt att vid dennes afgang utnämna en jurist till chef, äfven om det icke kunde anses vara till landets nytta. Vore åter endast en af byråcheferna juridiskt bildad, blefve det vid dennes afgang nödigt att till efterträdare till denne utse en jurist, som dock, om han ej tillika ägde utbildning i landtmäteri, omöjligt kunde vara till den nytta för staten, som med en så högt aflönad befattning måste afses.

Skulle för ett eller annat fall vidare juridisk kunskap vara erforderlig, torde, såsom erfarenheten redan visat, tillgång härtill inom landtmäteristyrelsen ej komma att saknas, sedan exempel numera gifvits på, att utbildade landtmätare äfven tillägnat sig juridisk bildning. Rent juridiska spörsmål borde naturligtvis landtmäteristyrelsen så mycket som möjligt fränsäga sig och mera ägna sig åt sakkunnig utredning och framför allt åt ledningen af landtmäteriväsendet.

I sitt yttrande öfver kommitténs förslag till lönereglering för landtmäteristyrelsen har styrelsen först och främst berört kommitténs organisationsförslag; och har styrelsen i detta hänseende anfört hufvudsakligen följande. Landtmäteristyrelsen.

Kulturländernas landtmäteriväsen hade i allmänhet sig förelagdt dels att genom uppmätning och kartors upprättande anskaffa erforderligt material för fastighetsbeskattningen, dels att på enahanda sätt till rättssäkerhetens befrämjande åstadkomma ett tillfredsställande underlag för vederbörande myndighets inskrifning i stadgad ordning af äganderätt eller andra rättigheter i afseende å landets fasta egendom, dels att verkställa jorddelningar och ägoregleringar af allehanda slag med hvad därtill hörde, dels att antingen i sammanhang med jorddelningsförrättningar eller fristående från dem uppgöra förslag till och äfven öfva uppsikt öfver meliorationsföretag, dels ock slutligen att genom ordnandet af det kartmaterial, som vid förenämnda förrättningar åstadkommits, och genom bearbetning af samma kartmaterial i större eller mindre grad handhafva ledningen af landets kartverk.

På sätt af den historiska öfversikten uti kommitténs betänkande syntes, hade dessa uppgifter i hufvudsak under tidernas lopp äfven varit förlagda under landtmäteriets förvaltningsområde i vårt land.

Det svenska landtmäteriets första upprinnelse hade varit det trängande behovet af en geografisk karta, men redan genom 1628 års instruktion hade landtmäteriets uppgift att för skatte- och andra dylika ändamål afmäta byars och hemmans ägor af olika slag och att beräkna deras afkastning blifvit ställd i jämbredd vid sidan af den geografiska kartverksamheten. Det hade icke heller dröjt länge, förr än landtmäteriets förberörda uppgift för skatteväsendet kommit att ställas framför den geografiska uppgiften. Sistnämnda båda delar af landtmäteriets verksamhet hade därefter växlat med hvarandra i omfattning och betydelse, till dess skiftesväsendet i midten af 1700-talet börjat utvecklas och så småningom tagit hufvudparten af landtmätarnas tid i anspråk. Genom landtmäteriets skiljande från kammarkollegium hade den förutsättning, som i vårt land funnits för en på kartor byggd jordliggare, bortfallit, och huru det gått med landtmäteriets uppgift i afseende å landets kartväsen kunde af kommitténs betänkande inhämtas. De kart- och beskrifningsarbeten, som i och för jorddelningsförrättningar kommit till utförande, hade visserligen användts både för skattlägningsändamål och såsom underlag för landets kartväsen, men den direkta uppgift, för hvilken de tillkommit, syntes dock hafva trädt i förgrunden och föranledt, att dessa arbeten företrädesvis betraktats såsom varande

till nytta för de enskilda jordägarna, hvilka i öfverensstämmelse härmed äfven fått vidkännas så godt som alla kostnader såväl för ifrågasvarande arbetens tillkomst som för deras reproduktion. Den lösliga och otillfredsställande organisation, som kommit vårt landtmäteriväsen till del, kunde också anses vara en följd af detta betraktelsesätt.

Dessa förhållanden hade fört med sig, att landtmäteristyrelsen beträffande hvarje åtgärd, som ifrågasatts i afseende å det praktiska landtmäteriets utöfning, måst taga öfvervägande hänsyn till jordägarnas förmåga att bära med åtgärden till äfventyrs förenade kostnader och till landtmätarnas ovissa existens. Under det landtmätare, som åtnjutit allmänhetens förtroende och härigenom haft god ekonomisk ställning, ansetts kunna utan svårighet fullgöra en skyldighet, som varit ifrågasatt att föreskrifvas, hade så icke kunnat anses vara fallet med kårens medlemmar i allmänhet. Följden häraf hade ofta blifvit den, att åtgärder, som syntes nyttiga och ofta äfven nödvändiga, måst anstå. Detta uteslöte likväl icke, att, såsom landtmäteristyrelsen uti sin underdåniga framställning den 14 mars 1907 upplyst, många åtgärder, som utan hinder af berörda förhållanden kunnat vidtagas, af brist på tid och arbetskrafter måst lämnas å sido.

Landtmäteristyrelsens behof af arbetskrafter och dess organisation vore gifvetvis beroende af de uppgifter, som anförtroddes landtmäteriväsendet i landet i allmänhet och speciellt dess styrelse. Skulle dessa uppgifter framdeles komma att utvidgas efter mönster från kulturländerna, vore uppenbart, att hvarken kommitténs förslag eller det förslag, som innefattades i den af kommitténs skiljaktiga ledamot afgifna reservation, kunde anses tillfyllest, utan torde en organisation af landtmäteristyrelsen i sådant fall böra ske efter delvis andra grunder.

Därest, på sätt till Kungl. Maj:t afgifna förslag åsyftade, ledningen af arbetet för upprättande och förande å länens landtmäterikontor af ett jordregister uppdroges åt landtmäteristyrelsen eller landtmäteristaten i länen blefve föremål för omorganisation, komme dessa förhållanden att afsevärdt inverka på arbetet i styrelsen. Att det förstnämnda förslagets antagande direkt komme att medföra ökad arbete för landtmäteristyrelsen, torde vara uppenbart. Det ökade anspråk på styrelsens arbetsförmåga, som komme att förorsakas af en motsedd omorganisation af landtmäteristaten i länen, torde däremot, för att kunna förstås, böra något närmare belysas.

Till följd af nuvarande organisation af landtmäteristaten i länen och sättet för ersättningens utgående till tjänstemännen hade styrelsens uppgift beträffande landtmäteriet måst inskränkas till att vara före-

trädesvis af negativ art. Den hade sålunda hufvudsakligen inriktats på tillsyn, att missbruk blifvit städfjade och uppenbara förseelser beifrade; och det finge i detta sammanhang äfven medgifvas, att styrelsen många gånger varit tveksam om lämpligheten af åtgärders vidtagande i fall, då anmälan från sakägare icke förelegat. På grund af berörda förhållanden och tillika i brist på erforderliga arbetskrafter och medel hade styrelsen därför i synnerligen ringa utsträckning kunnat utöfva någon verklig ledning af landtmäteriväsendet, utan hade styrelsen med stöd af gällande instruktion funnit sin uppgift i berörda hänseende vara inskränkt till sådan tillsyn, som nyss angifvits. Genom en omorganisation af landtmäteristaten, hvarigenom staten afsevärdt bidroge till landtmätarnas aflöning och dessa tillförsäkrades en säkrare utkomst, öppnades möjlighet för landtmäteriets centralstyrelse att omlägga sin verksamhet. Från att vara af jämförelsevis negativ art torde densamma kunna blifva af mer positivt innehåll och gå ut på ej allenast en fullständigare uppsikt öfver arbetena utan ock direkt ledning af desamma. Om man betänkte, att det här vore fråga om en tjänstemannakår af mer än 450 medlemmar, torde det äfven för den, som icke haft anledning att närmare sätta sig in i hithörande förhållanden, vara tydligt, att en dylik omläggning af styrelsens verksamhet skulle medföra en ökning i arbete, som tvifvelsutan blefve synnerligen afsevärd men emellertid ej vore lätt att på förhand beräkna. Under berörda förutsättningar torde landtmäteristyrelsens behof af arbetskrafter kräfva en organisation af hufvudsakligen den omfattning, reservanten angifvit.

Som emellertid något beslut ännu icke föreläge vare sig om inrättande och förande af jordregister eller angående omorganisation af landtmäteristaten i länen, saknade landtmäteristyrelsen nu liksom vid afgifvande af sin ofvanberörda underdåniga framställning den 14 mars 1907 anledning att i fråga om styrelsens behof af arbetskrafter och sättet för detta behofs tillgodoseende utgå från andra förutsättningar än nu föreliggande förhållanden och gällande nådiga landtmäteriinstruktion. Styrelsens uti sagda framställning gjorda uttalanden och framställda anspråk afsåge därför, såsom ock af innehållet tydligen framginge, att sätta styrelsen i stånd att inom ramen för nu gällande ordning på tillfredsställande sätt fylla sin uppgift att handhafva tillsynen öfver landtmäterisamt skiftes- och afvittringsverken samt behörigen tillhandagå andra myndigheter med utredningar och utlåtanden i hithörande frågor.

Enligt landtmäteristyrelsens diarium hade under år 1907 till den dag utlåtandet afgafs till styrelsen inkommit 1,188 mål och ärenden

förutom 107 ärenden, som styrelsen utan föregående framställning haft att handlägga af beskaffenhet, att desamma föranledt expedition. Utaf de diariieförda målen utgjordes 375 af remisser, däraf 104 från Eders Kungl. Maj:ts kansli, 30 från Högsta domstolen, 34 från kammarkollegium och 207 från andra ämbetsverk och myndigheter. Flera af dessa ärenden, af hvilka 4 afsett invecklade lagfrågor, hade varit af synnerligen vidlyftig och tidsödande beskaffenhet och kraft omfattande arkivundersökningar.

Bland ärenden, som under samma år förekommit, förtjänade att särskildt omnämnas utredningar för statens inköp af vattenfall, hvilka ärenden tagit afsevärd tid i anspråk. Landtmästeristyrelsen tilläte sig i detta sammanhang erinra därom, att Kungl. Maj:t i anledning däraf, att det visat sig, att landtmästeristyrelsens utredningar i berörda ärenden vore af synnerlig betydelse och påkallade förändringar uti förslagsvis upprättade fängeshandlingar, hvarigenom på grund af därmed förknippad tidsutdräkt förvärfvens genomförande äfventyrades, funnit erforderligt att, med föranledande af en i ämnet af järnvägsstyrelsen gjord framställning, den 21 juni 1907 meddela särskild föreskrift i syfte att förekomma ofvanberörda svårigheter genom att bereda järnvägsstyrelsen tillfälle att med landtmästeristyrelsens medverkan åstadkomma erforderliga utredningar redan under det berörda ärenden befunne sig på ett tidigare stadium. Dittills under år 1907 hade 8 ärenden af detta slag förekommit.

Med återopande af hvad styrelsen sålunda och i sin underdåniga framställning den 14 mars 1907 anført, ginge styrelsen att yttra sig öfver kommitténs förslag under förutsättning att med detsamma endast afsåges att tillgodose styrelsens föreliggande behof af arbetskrafter för fyllande af sin uppgift enligt nu rådande förhållanden och således utan hänsyn till det ökade behof i berörda hänseende, som skulle framträda genom nya uppgifters läggande under landtmästeristyrelsens förvaltningsområde eller genom en eventuell omorganisation af landtmästeristaten i länen.

Med denna utgångspunkt har styrelsen funnit sig kunna i allmänhet tillstyrka kommitténs förslag, helst detta i hufvudsak tillgodosåge styrelsens i ämnet uttalade önskemål. Styrelsen har emellertid ansett sig böra göra några erinringar.

Sålunda har styrelsen ifrågasatt om ej, för uppnående af likformighet med vissa andra förvaltningsgrenar, styrelsens chef lämpligen borde benämnas öfverdirektör.

Vidare har styrelsen ansett sig böra ytterligare betona önskvärdheten af, att styrelsens arkiv måtte kunna ordnas på ett mera praktiskt och tidsenligt sätt än för närvarande, men på samma gång framhållit, att förverkligandet af detta önskemål skulle kräfva såväl ett utrymme omkring tre gånger så stort som det, hvilket nu stode till arkivets disposition, och detta endast för de kartor, hvilka nu funnes i arkivet, som ock med säkerhet en väsentlig tillökning i antalet af den vid arkivet anställda tjänstemannapersonalen och vaktbetjäningen.

Det af kommittén föreslagna antalet vaktmästare har syntts styrelsen otillräckligt, och har styrelsen hemställt om upptagande i staten af ytterligare en vaktmästarbefattning. Till stöd härför har styrelsen anfört följande.

Sedan behof af utvidgning af landtmäteristyrelsens lokaler blifvit alldeles oafvisligt, hade Kungl. Maj:t den 21 juni 1907, således efter det styrelsen aflåtit sin förenämnda till kommittén remitterade framställning, funnit sig böra tillfälligt tillgodose detta behof genom föreskrift, att styrelsens egentliga expeditionslokaler skulle förflyttas en trappa upp i styrelsens hus och att arkivet skulle tillökas med två rum, som förut begagnats af landtmäterisekreteraren och hos honom anställt extra biträde. Denna anordning, som vidtagits under oktober 1907, föranledde för styrelsen ökad behof af vaktbetjäning. På sätt kommittén upplyst, funnes hos styrelsen för närvarande på ordinarie stat anställda en förste och en andre vaktmästare. Den praxis hade stadgat sig, att förste vaktmästaren hade sin hufvudsakliga verksamhet förlagd inom styrelsens arkiv. Under senare åren hade vidare ålegat honom att till styrelsens chef och föredragandena hembära kartor och handlingar samt ombesörja, att konceptexpeditioner blefve befordrade till renskrifvare. Han hade dessutom haft skyldighet att äfven i öfrigt biträda med vaktmästargöromålen, dock endast då andre vaktmästaren varit upptagen af utförande af uppdrag utom ämbetsverkets lokaler. Till följd af den ökade frekvensen i arkivet hade emellertid förste vaktmästaren allt mer och mer fått full sysselsättning med göromålen i arkivet. Som det syntts önskvärdt, att han för allmänhetens betjäning i regeln uppehölle sig därstädes under hela tjänstgöringstiden, hade styrelsen mer än hvad eljest behöft ske nödgats anlita extra hjälp. Sådan hade erhållits dels emellanåt genom stadsbuds- och ilbudsexpeditioner för forsling af kartor och handlingar till andra ämbetsverk eller postkontoret, dels ock genom användande af extra vaktmästare en eller flera dagar i sänder. I förra fallet hade ersättning

utgått af expensmedel, och i senare fallet hade kostnaden bestridts af anslaget för vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad. Genom angifna, låt vara tillfälliga förändring af lokalerna hade det blifvit omöjligt att under tjänstgöringstiden använda den i arkivet anställda vaktmästaren utom arkivets lokaler. Det rådde icke heller något tvifvel om att han icke inom arkivet hade full syssel-sättning. Äfven om vid framtida ordnande af lokalfrågan styrelsens expeditiionslokaler komme att förläggas i omedelbart samband med arkivet, torde, med hänvisning till hvad styrelsen meddelat om arkivet, vara tydligt, att styrelsen icke vidare kunde påräkna biträde af den i arkivet anställda vaktmästaren för några arbeten utom arkivet. De arbeten, som därinom kräfdes af honom, vore af synnerligen grannliga art. Han hade där att biträda tjänstemän och allmänheten med att framtaga kartor och hade att efter deras begagnande återföra dem till deras plats. Kartornas ofta höga ålder och andra förhållanden gjorde det synnerligen angeläget, att desamma handterades med varsamhet, och det tarfvades därför af vaktmästaren en viss färdighet härutinnan. Lokalernas omfattning och den knappa tillgången på arbetskrafter hade föranledt, att arkivvaktmästaren blifvit använd äfven för göromål, som till någon del måhända skulle kunnat åläggas en eller annan tjänsteman. Toge man härtill i betraktande, att det af vaktmästaren i styrelsens arkiv, mer än hvad af vaktmästare vanligen kunde begäras, kräfdes att gent emot besökande iakttaga ett passande sätt, ansåge sig styrelsen hafva visat skäl för sin mening, att det vore af betydelse att för ifrågavarande syssla hafva att påräkna en lämplig person. Detta ansåge styrelsen icke vara möjligt, utan att det blefve fastslaget, att innehafvaren af sysslan skulle åtnjuta ersättning såsom förste vaktmästare.

Vaktmästargöromålen i öfrigt kunde icke af en person medhinnas. Det vore nämligen nödvändigt att ständigt hafva en person å vaktmästarrunnet för göromålen inom ämbetsverkets lokaler och för att svara å telefonen. För skötande af göromålen, till den del dessa bestode i utförande af uppdrag utanför lokalerna, behöfdes sålunda annan hjälp. Denna kunde väl anskaffas på samma sätt som förut ägt rum, men det torde vara mindre lämpligt att genom växlande stadsbud och expressbud ombestyras så grannliga uppdrag som hämtande och aflämnande af post samt befordrande af kartor och handlingar ofta af mycket stort värde; hvartill komme, att anställande af en extra vaktmästare med daglig tjänstgöring och med utsikt till befordran till ordinarie befattning först i en ganska aflägsen framtid

skulle förorsaka styrelsen utgifter från anslaget till extra biträden m. m. till belopp, som åtminstone icke afsevärdt komme att understiga summan af en ordinarie vaktmästares löneförmåner. Styrelsen ansåge sålunda, att två vaktmästare erfordrades utom den i arkivet anställda vaktmästaren, som borde betraktas såsom helt och hållet fristående. Detta behof af två vaktmästare blefve emellertid enligt styrelsens mening icke ändamålsenligt tillgodosedt, därest båda vaktmästarna blefve likställda. Beskaffenheten af de åligganden, som tillhörde dem, gjorde det angeläget, att den ena af dem i första rummet finge anses bära ansvaret för göromålen, och detta föranledde, att en skillnad borde förefinnas i afseende på deras inbördes ställning. En sådan skillnad syntes svårligen kunna uppehållas, utan att den toge sig uttryck äfven uti en skillnad i afseende å löneförmåner, och då det icke torde kunna ifrågasättas att erhålla lämplig person för lägre ersättning än den, som tillkomme vaktmästare i normal lönegrad, hemställde styrelsen att å styrelsens stat måtte uppföras aflöning, utom åt en förste vaktmästare i arkivet, till en förste vaktmästare och en vaktmästare.

I fråga om villkoren för åtnjutande af de aflöningsförmåner, som för styrelsens ämbets- och tjänstemän samt betjänte kunde i en ny stat blifva bestämda, har styrelsen förklarad sig i allmänhet icke hafva något att erinra vare sig i anledning af kommitténs förslag i denna del eller angående den af kommittén särskildt uppställda förutsättning af sex timmars arbetstid å tjänsterummet hvarje söckendag, och detta så mycket mindre som både styrelsens chef och flertalet af styrelsens tjänstemän sedan en del år tillbaka funnit sig nödsakade att i regeln ägna minst förut angifna tid åt sitt arbete å tjänsterummet. Det hörde sålunda ingalunda till ovanligheten, att styrelsens chef och tjänstemän vore sysselsatta å respektive tjänsterum äfven vid jämförelsevis seu timme å aftnarna, och detta gällde till någon del äfven hos styrelsen tid efter annan anställda extra biträden.

Bland de föreslagna villkoren för nya lönestatens tillämpning förekomme emellertid äfven föreskrift, att med ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen ej finge förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som vore med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad anginge chef eller ledamot. Kungl. Maj:t och, hvad anginge innehafvare af annan befattning, landtmäteristyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att

ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej finge anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, funne uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas.

Med detta villkor vore tydligen afsedt att uppehålla principen »en man och en tjänst» eller med andra ord, att en persons hela arbetsförmåga skulle för hans tjänst utnyttjas. Landtmästeristyrelsen insåge till fullo betydelsen häraf, men tilläte sig dock fästa uppmärksamheten på de ständigt stegrade prisen på lifsförnödenheterna och särskildt på den stegring, som jämväl under senaste månaderna ägt rum. Denna stegring, till hvilken upphörande inga tecken åtminstone ännu kunde spåras, torde enligt styrelsens mening böra föranleda, att berörda villkor tillämpades på sådant sätt, att staten icke till äfventyrs beröfvades arbetskrafter, som det måhända icke vore lätt att få ersätta.

Till följd af beskaffenheten af styrelsens förvaltningsområde förekomme emellertid å andra sidan särskilda förhållanden, som enligt styrelsens förmenande tilläfventyrs skulle kunna påkalla utsträckning af ifrågavarande lönevillkor. Dessa förhållanden härledde sig däraf, att styrelsens arbetskrafter i allmänhet rekryterades genom anställande af tjänstemän, som förut tillhört landtmästeristaten i länen. Det hade härvid inträffat, att styrelsen för att förvärfva framstående arbetskrafter funnit sig böra tillstyrka eller i fall, då afgörandet tillkommit styrelsen själf, tillåta, att ordinarie tjänsteman finge bibehålla förrättningar, som före utnämningen uppdragits åt honom. Det vore emellertid omöjligt att på förhand afgöra, huruvida kollision mellan tjänsteplikt och enskildt intresse härigenom kunde uppstå eller ej. Om dylikt tillstånd framdeles en eller annan gång kunde anses böra meddelas tjänsteman i första lönegraden, torde väl till följd af de åligganden, som enligt föreliggande förslag komme att uppdragas åt dessa tjänstemän, någon fara för kollision mellan tjänsteplikt och enskildt intresse icke däraf kunna föranledas. Hvad däremot anginge byråchef och fiskal syntes sådan kollision lätt kunna uppkomma, och ehuru man borde hafva anledning antaga, att tjänsteplikten alltid blefve ensamt afgörande utan hänsyn till enskildt intresse, syntes det dock enligt styrelsens mening ligga i statens intresse att förebygga uppkomst af dylika förhållanden. För likformighetens skull syntes en eventuell särskild föreskrift i ämnet böra afse alla tjänstemän i andra och tredje lönegraden, således äfven arkivarien. Beträffande sistnämnda tjänsteman kunde ock särskilda och nära till hands liggande skäl anföras för hans likställande i detta afseende med byråcheferna och fiskalen. Som dessa förhållanden enligt landtmästeristyrelsens uppfattning vore af den vikt, att särskild före

skrift i ämnet borde meddelas, tilläte sig styrelsen i underdanighet ifrågasätta ett tillägg till ofvanberörda villkor af följande lydelse:

»dock att dylikt tillstånd, om därmed afses rätt att verkställa landtmäteriförrättningar, icke må meddelas annan än innehafvare af första gradens tjänst».

Beträffande anslaget till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning har styrelsen förklarat sig icke hafva något att erinra mot kommitténs beräkningar eller mot hvad kommittén i detta sammanhang i allmänhet anfört. Det har emellertid syntts styrelsen mindre ändamålsenligt att sammanföra alla nu omförmälda anslagsbehof under ett anslag, som därigenom skulle komma att uppgå till ett afsevärdt belopp, hvarjämte förhållandet enligt styrelsens förmenande vore ägnadt bibringa den ytliga betraktaren missuppfattning af det verkliga belopp af medel, som stode till styrelsens förfogande för utförande af styrelsens åligganden. Styrelsen har härvid förklarat sig särskildt syfta på de medel, som erfordrades för bestridande af kostnaderna för kopiering af uti styrelsens arkiv förvarade kartor och handlingar, som för det allmännas räkning erfordrades eller af enskilda begärdes, och hvilka medel icke syntes få af styrelsen användas för bestridande af göromål, som enligt landtmäteriinstruktioneu åläge styrelsen.

Styrelsen har i denna del vidare anfört följande.

Kommittén hade godkänt styrelsens förslag, att styrelsens båda ingenjörer borde betraktas såsom biträden åt föredragandena för ombesörjande af arkivforskningar, erforderliga utredningar och ombestyrande af expedition, samt i anslutning härtill förklarat sig icke hafva något att erinra mot, att en del ingenjörerna nu åliggande göromål enligt styrelsens förslag bragtes till utförande under öfverinseende af arkivföreståndaren, och härmed hade hufvudsakligen syftats på ingenjörernas befattning med verkställande eller granskning af kopior och afskrifter, som från arkivet skulle utgifvas. Kommittén hade äfven gillat landtmäteristyrelsens förslag om anställande hos styrelsen af fyra ananuser med fast anställning, och kommittén hade icke haft något att erinra mot de åligganden, som enligt styrelsens förslag borde uppdragas åt dem. Bland dessa åligganden inginge för ingen af dem någon befattning med nyss berörda kopierings- och skrifgöromål. Omfattningen af dessa vore helt och hållet beroende på inkommande rekvisitioner, och det läge sålunda icke i styrelsens makt att begränsa dessa arbeten. Som ifrågavarande arbeten, såsom styrelsen förut varit i tillfälle att för Kungl. Maj:t framhålla, utfördes för en kostnad, mot-

svarande ungefär hälften af den stämpel, som åsattes den, torde staten genom denna verksamhet i själfva verket tillföras inkomst, hvilken i hvarje fall hittills syntes hafva varit så stor, att de kopior och afskrifter, som för det allmännas räkning erfordrats, kunnat åstadkommas utan utgift för statsverket. Om det fall inträffade, att rekvisitioner å kopior och afskrifter i stor utsträckning tillströmmade, skulle, därest anslaget därför vore utan särskild bestämmelse sammanfördt med andra styrelsens anslag, följden kunna blifva den, att tillgängliga medel användes så långt de räckte och att styrelsen, när de vore förbrukade, finge vända sig till Kungl. Maj:t med begäran om medel för bedrivande af styrelsens verksamhet i öfrigt. I händelse af särskild föreskrift om storleken af det belopp, som för berörda ändamål finge anlitas, blefve däremot styrelsen ej strandsatt för tillgodoseende af de hufvudsakliga behof, för hvilkas fyllande anslaget till extra tjänstemän m. m. blifvit i staten uppfördt. Af hvad styrelsen rörande ifrågavarande förhållanden meddelat syntes styrelsen med tydlighet framgå, att skäl förefunnes ej endast för den af styrelsen omfattade mening, att de för berörda ändamål erforderliga medel borde uppföras såsom särskildt anslag, utan äfven för att detta anslag erhöles naturen af förslagsanslag. När frågan härom förelegat till behandling af 1904 års Riksdag, hade statsutskottet uttalat den mening, att, då det ökade renovationsarbetet i generallandtmäterikontoret i viss mån vore beroende af tillfälliga omständigheter, de för detta särskilda arbetes bekostande erforderliga medel icke borde såsom fast anslag beviljas utan lämpligen borde på extra stat uppföras, vid hvilket förhållande anslaget icke syntes böra gifvas naturen af förslagsanslag. Kommittén syntes emellertid nu hafva kommit till den med verkliga förhållandet öfverensstämmande uppfattning, att behofvet af särskildt anslag för ändamålet vore konstant, hvarför kommittén ock ansett sig böra utgå från att erforderligt anslag borde uppföras såsom ständigt anslag. Då styrelsen nu beräknade, att detta anslag borde såsom hittills bestämmas till 5,000 kronor, syntes detta äfven kunna antagas stå i öfverensstämmelse med kommitténs uppfattning af behofvets storlek. Under antagande att kommittén beräknat, att 600 kronor vore tillräckliga till ersättning för tillfälligt biträde vid vaktmästargöromålen, hvilket belopp sålunda borde afgå, därest styrelsens förestående framställning om ökning af vaktbetjände vunne bifall, tilläte sig styrelsen på grund af hvad nu anförts i underdånighet hemställa, att i styrelsens stat måtte uppföras ett anslag å 17,400 kronor till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning samt att ett särskildt förslags-

anslag å 5,000 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande till bestridande af kostnader för kopiering af i styrelsens arkiv förvarade kartor och handlingar. Därest denna hemställan bifölles, syntes hinder icke möta att af detta förslagsanslag bestrida ersättning till det af de fasta biträdena, som enligt kommitténs förslag borde anställas för utförande af kartritningsgöromål.

Beträffande sättet för upptagande i riksstaten af såväl detta anslag som anslaget till arfvoden åt lärare för landtmäterielevernas undervisning tillåte sig landtmäteristyrelsen till Kungl. Maj:ts nådiga pröfning hänskjuta, huruvida skäl finnes för dessa anslags bibehållande på landtmäteristyrelsens stat eller om icke lämpligast vore, att desamma uppfördes såsom fristående anslag under »landtmäteristaten».

Slutligen har styrelsen ånyo upptagit frågan om särskildt anslag för kontroll öfver landtmätarens förrättningar och i detta hänseende anfört följande.

Uti sin ofta omförmälda underdåniga framställning den 14 mars 1907 hade styrelsen anhållit, att minst 5,000 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande för utförande af kontroll å landtmäteriförrättningar under deras utförande och detta jämväl genom undersökning på marken. Styrelsen toge sig friheten hänvisa till de skäl styrelsen åberopat för denna begäran, hvilka skäl näppeligen torde kunna anses vederlagda af hvad kommittén i denna del anfört. Det förefölle styrelsen, som om kommittén icke tillräckligt tagit i betraktande, att det ställde sig svårt för styrelsen att utan särskildt för ändamålet afsedt organ skaffa sig kännedom om sådana felaktiga landtmäterigöromål, som endast genom undersökning på marken kunde utrönas och som kunde lända jordägare till skada. Fullständig och säker kunskap om dem vore emellertid uppenbarligen en nödvändig förutsättning för att kunna åstadkomma nödig rättelse, och styrelsen kunde icke inse, att några omfattande särskilda föreskrifter skulle vara erforderliga för användning af ett jämförelsevis ringa anslag af denna art. Styrelsen ansåge sig äfven hafva tillräckligt tydligt angifvit, huru anslaget borde användas, då styrelsen icke allenast hänvisat till utan ordagrant återgifvit innehållet af 39 § i landtmäteriinstruktionen. Berörda anslag hade styrelsen i främsta rummet begärt för att blifva i tillfälle att följa instruktionens föreskrifter och uppnå det ändamål, som därmed tydligen vore afsedt. Det vore så långt ifrån, att en eventuell organisation af landtmäteristaten i länen förringade behovet af anslag

för ifrågavarande ändamål, som styrelsen, på sätt äfven i framställningen antydts, med sin hemställan i denna del endast afsett en öfvergångsform till en stadigvarande inspektörsbefattning, som, i händelse berörda omorganisation genomfördes, syntes styrelsen af behovet påkallad jämväl af det skäl, att jordägarna icke måtte finna sig lidande af den uppoffring de kunde anse sig göra genom att dem beröfvades rätten att öfva väsentligt inflytande i fråga om valet af förrättningsman. Därest beloppets uppförande såsom reservationsanslag kunde anses ägnadt underlätta frågans lösning, tillåte sig styrelsen meddela, att styrelsen gifvetvis ej hade något att erinra däremot.

I sitt utlåtande öfver kommitténs betänkande af den 31 oktober 1907 har styrelsen förmålt sig icke hafva något att erinra mot de i nämnda betänkande innefattade förslag.

*Departements-
chefen.*

Lika med löneregleringskommittén anser jag, att genom kommitténs förslag till organisation af landtmäteristyrelsen, styrelsens behof af tjänstemän bör för en följd af år blifva tillgodosedt. Styrelsen har visserligen framhållit, att, därest beslut komme att fattas om uppläggande af ett jordregister och om ny organisation af landtmäteristaten i orterna i öfverensstämmelse i hufvudsak med föreliggande förslag, styrelsens behof af arbetskrafter skulle komma att så betydligt ökas, att, för att den skulle kunna fylla sin uppgift, erfordrades, att styrelsen organiserades på det sätt, som föreslagits af styrelsens representant i kommittén.

Jag kan dock icke dela denna styrelsens uppfattning. Hvad frågan om inrättande af jordregister angår, torde böra erinras, att enligt föreliggande förslag hufvudsakliga bestyret med registrets uppläggande och förande skulle komma att åligga förste landtmätarna. Sedan registret blifvit färdigt, torde icke heller detsammans förefintlighet böra välla väsentlig ökning i styrelsens arbete. Däremot torde icke kunna bestridas, att under arbetet med själfva uppläggandet vissa kraf komma att ställas på styrelsens medverkan. Då det arbete, som på detta sätt skulle komma att tillföras styrelsen, emellertid är af öfvergående art, synes däraf icke böra hämtas stöd för en ökning i styrelsens ordinarie arbetskrafter, utan torde, såsom ock i allmänhet föreslagits i fråga om arbetet med registrets uppläggande, tillgång på nödig arbetskraft böra beredas genom anställande af extra personal. Beträffande åter frågan om ny organisation af landtmäterikåren i orterna, har Eders Kungl. Maj:ts visserligen förut denna dag beslutat

till Riksdagen aflåta nådig proposition, afseende sådan ändring i den nuvarande organisationen, att förste landtmätarna skulle betagas rätten att åt allmänheten utföra landtmäteriförrättningar och i stället blifva byråttjänstemän med i propositionen närmare angifna uppgifter. Denna anordning torde emellertid, om den än i vissa afseenden medför ökning i styrelsens arbete, i andra fall bereda styrelsen en värdefull hjälp särdeles vid den uppsikt öfver landtmätarna, som med nuvarande organisation påhvilat styrelsen.

Jag anser mig således icke böra förorda någon ökning i styrelsens tjänstemannapersonal utöfver hvad kommittén föreslagit, men har heller icke anledning antaga, att icke hela den i kommitténs förslag upptagna tjänstemannapersonalen måste finnas, för att styrelsen för framtiden skall kunna fylla sin uppgift.

Hvad angår själfva det sätt, hvarpå styrelsens tjänstemannapersonal skulle organiseras, har jag icke anledning att i hufvudsak frångå kommitténs förslag, därvid jag dock anser mig böra erinra, att det möjligen kan vara mindre lämpligt att såsom en bestämd fordran uppställa, att alltid antingen styrelsens chef eller någon dess ledamot skall vara jurist, då, på sätt styrelsens representant framhållit, en dylik fordran i vissa fall skulle kunna vålla svårigheter vid besättandet af lediga platser inom styrelsen. Det torde ock böra erinras, att med en sådan organisation af styrelsen, att af föredragandena den ena vore jurist och den andra tekniskt utbildad, svårighet lätt skulle kunna uppstå att på lämpligt sätt fördela föredragningen dem emellan. Jag underkänner därmed icke betydelsen af, att styrelsen alltid har tillgång till erforderlig juridisk sakkunskap.

Mot styrelsens hemställan, att dess chef för framtiden måtte benämnas öfverdirektör, har jag icke något att erinra.

I anledning af hvad såväl kommittén som styrelsen framhållit i fråga om behovet af bättre anordningar för styrelsens arkiv torde det böra erinras, att betydelsen däraf ingalunda är af mig förbisedd, ehuru förhållandena och särskildt frågans samband med andra byggnadsfrågor gjort, att något förslag i berörda hänseende ännu icke kan framläggas. Vid sådant förhållande saknar jag emellertid anledning att för närvarande vidare inlåta mig på hvad styrelsen anfört angående det eventuella behovet af ökning i arbetspersonalen vid arkivet.

Af skäl, för hvilka jag redan redogjort vid tal om ny stat för landtbruksstyrelsen, har jag ansett mig icke böra för närvarande upptaga kommitténs förslag om anställande af fasta biträden hos styrelsen,

utan torde frågan därom böra få tillsvidare anstå. Denna omständighet torde emellertid ej böra föranleda någon ändring i den föreslagna staten, då den besparing, som möjligen därigenom kan vinnas, i hvarje fall är allt för ringa för att den skulle kunna tillmätas någon betydelse vid bedömandet af styrelsens anslagsbehof.

Hvad styrelsen anført i fråga om behofvet af förstärkning i den ordinarie vaktmästarpersonalen synes mig vara af beskaffenhet att böra föranleda till upptagande i staten af aflöning för en tredje vaktmästare. Att denne skulle erhålla ställning af förste vaktmästare, kan jag däremot icke anse erforderligt.

Då jag emellertid anser mig icke kunna förorda styrelsens framställning om särskildt förslagsanslag till bestridande af kostnader för kopiering af kartor och handlingar, som förvaras i styrelsens arkiv, samt det vid sådant förhållande är af synnerlig vikt, att anslaget till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning beräknas tillräckligt högt, har jag ansett mitt nyssberörda förslag icke böra, på sätt styrelsen ifrågasatt, föranleda någon nedsättning i sistnämnda anslagspost.

Lika med styrelsen anser jag, att anslag till arfvoden åt lärare för landtmäterielevernas undervisning icke vidare bör uppföras i staten. Frågan om landtmäteriuundervisningens omorganisation är nämligen beroende på utredning inom departementet, och det af kommittén upptagna anslagsbeloppet är i hvarje fall otillräckligt äfven under nuvarande förhållanden. Jag har också af sistnämnda anledning ansett mig böra förelägga Eders Kungl. Maj:t förslag till anvisande af ytterligare medel för ändamålet. Under sådana förhållanden har det synts mig, som om saken bäst ordnades genom uppförande tillsvidare å extra stat af särskildt anslag för landtmäteriuundervisningen till den storlek, som af de nuvarande förhållandena betingas. Jag tillåter mig alltså återkomma till denna fråga i sammanhang med redogörelsen för öfriga anslagsbehof å hufvudtitelns extra stat.

Styrelsens hemställan om särskildt anslag för möjliggörande af bättre kontroll öfver landtmäterigöromålens utförande i orterna finner jag mig i hvarje fall icke för närvarande hafva anledning att biträda. Vinner nämligen Eders Kungl. Maj:ts förenämnda förslag till förändrad anordning i fråga om förste landtmätartjänsterna Riksdagens bifall, öppnas därigenom utsikt till en betydligt skärpt kontroll öfver det sätt, på hvilket de öfriga landtmätarna fullgöra sina åligganden, och det synes icke vara uteslutet, att denna kontroll i mån af behof kan utvidgas till att äfven afse granskning på marken.

Mot kommitténs hemställan, att jämväl hvad landtmäteristyrelsen anginge minst 6 timmars arbetstid å tjänsterummet borde för framtiden fordras, har jag icke något att erinra och torde föreskrift därom i sinom tid böra utfärdas i öfverensstämmelse med hvad som skett i fråga om statskontoret.

I öfrigt finner jag hvad i förevarande ärende förekommit icke föranleda annat särskildt uttalande från min sida, än att jag, på grund af hvad styrelsen anfört, anser mig böra föreslå, att bland de villkor och bestämmelser, som torde böra fastslås för åtnjutande af de föreslagna nya aflöningsförmånerna, intages jämväl föreskrift, som lämnar erforderlig trygghet mot att tjänstemännen i styrelsen icke genom förrättningar i orterna dragas ifrån sin egentliga verksamhet.

På grund af hvad jag sålunda anfört tillåter jag mig framlägga följande förslag till stat för landtmäteristyrelsen, att gälla från och med år 1909.

Stat.

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
1 öfverdirektör	6,200	2,800	1,000	10,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 dito	5,000	2,500	600	8,100	
1 landtmäterifiskal	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 arkivarie	3,600	1,800	400	5,800	
1 ingenjör	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 dito	2,200	1,500	300	4,000	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
1 dito	700	350	150	1,200	
Till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning	—	—	—	23,000	
Summa	—	—	—	72,700	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Den af mig föreslagna staten innebär en förhöjning i förhållande till nuvarande stat af 36,300 kronor. Därvid är emellertid att märka, att äfven under år 1907 dyrtidstillägg utgått till en del af personalen äfvensom extra lönetillägg till vaktmästarna, samt att det för år 1908 å extra stat uppförda anslaget å 4,500 kronor till förstärkning af arbetskrafterna inom landtmäteristyrelsen icke vidare skulle komma i fråga att utgå, så att den verkliga ökningen är något mindre. Öfverflyttningen till extra stat af anslaget till landtmäteriuundervisningen motväges däraf, att det för närvarande å extra stat uppförda anslaget till bestridande af ökade kostnader för kopiering af kartor m. m. ingår i det till extra tjänstemän m. m. i den föreslagna staten upptagna beloppet.

*Aflöningsvill-
kor m. m.*

För åtnjutande af de sålunda föreslagna nya aflöningsförmånerna torde böra stadgas följande allmänna villkor och bestämmelser:

att innehafvare af ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att det samma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, landtmäteristyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbets-

verket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas:

att tjänsteman i landtmäteristyrelsen icke äger, byråchef, fiskal och arkivarie utan Kungl. Maj:ts och annan tjänsteman utan styrelsens efter särskild pröfning i hvarje fall lämnade tillstånd utföra landtmäteriförrättningar i orterna;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra uti den särskilda befattning inom graden, där landtmäteristyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman eller betjänt för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman eller betjänt varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af landtmäteristyrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej landtmäteristyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i landtmäteristyrelsen, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande

af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller på grund af förordnande i följd af frågan om landtmäteristyrelsens omorganisation;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, chefen samt tjänstemännen af tredje och andra lönegraden en hvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden enhvar under en månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Dessutom torde böra meddelas erforderliga bestämmelser angående öfvergång till den nya staten, i öfverensstämmelse med hvad jag förut

föreslagit i fråga om landtbruksstyrelsens personal med flera tjänstemän, beträffande hvilka förslag till löneregleringar af mig framlagts.»

Utskottet, som, sedan Riksdagen i anledning af Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag fattat beslut om inrättande af ett jordregister, förehaft till behandling Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till organisation af landtmäteristyrelsen, har ansett sig böra i hufvudsak ansluta sig till hvad Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit. Därest jordregistrets uppläggande skulle påkalla ökad arbete inom landtmäteristyrelsen, måste dock detta arbete blifva af öfvergående natur och följaktligen icke inverka på det nu ifrågavarande bestämmandet af styrelsens ordinarie arbetskrafter. Den af Kungl. Maj:t i förevarande hänseende framlagda lönestat öfverensstämmer hufvudsakligen med de af Riksdagen senast beslutade löneregleringar för ämbetsverk af jämförlig beskaffenhet; och finner sig utskottet alltså böra förorda densamma, dock med den afvikelse, att utskottet i likhet med kommitterade anse, att vid ämbetsverket böra anställas endast två vaktmästare, en förste och en andre vaktmästare. Behovvet af en tredje vaktmästare, hvilket nu förefinnes, torde väsentligen vara föranledt af den nuvarande otjänliga belägenheten af verkets lokaler. Men vid förestående inredande af nya lokaler för landtmäteristyrelsen torde sådana anordningar kunna göras, att nämnda behof ej vidare kommer att göra sig gällande; och vid sådant förhållande synes till fyllest, att åt det ökade vaktmästarebiträde, som tills vidare erfordras, anvisas arvode från anslaget till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning, hvilket i anledning däraf synes böra höjas med 500 kronor till 23,500 kronor. I öfverensstämmelse härmed skulle statens slutsumma komma att minskas med 700 kronor, eller från 72,700 kronor till 72,000 kronor.

Hvad beträffar frågan om den tid ordinarie tjänsteinnehafvare skall vara skyldig att vara tillstädes å ämbetsrummet, har departementschefen till ofvannämnda statsrådsprotokoll uttalat, att föreskrift därom borde i sinom tid utfärdas i öfverensstämmelse med hvad som skett i fråga om statskontoret. I likhet med hvad Riksdagen förut vid detta riksmöte beslutat i afseende å löneregleringar för ämbetsverk, anser utskottet emellertid, att bestämmelse i nu angifna riktning bör uppställas såsom förutsättning för Riksdagens godkännande af den föreslagna aflöningsstaten.

Mot de föreslagna villkoren och bestämmelserna för åtnjutande af de nya aflöningsförmånerna har utskottet icke haft något att erinra.

*Utskottets
yttrande.*

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må

a) godkänna följande aflöningsstat för landtmäteristyrelsen:

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar	Orts- tillägg.	Summa.	
1 öfverdirektör	6,200	2,800	1,000	10,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kro- nor.
1 dito	5,000	2,500	600	8,100	
1 landtmäterifiskal ...	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kro- nor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 arkivarie	3,600	1,800	400	5,800	
1 ingenjör	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kro- nor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytter- ligare 500 kronor.
1 dito	2,200	1,500	300	4,000	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kro- nor.
Till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning	—	—	—	23,500	
Summa	—	—	—	72,000	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

b) besluta, att under ofvanstående aflöningsstat skall införas följande bestämmelse:

»Denna lönestat träder i kraft den 1 januari 1909, under förutsättning att Kungl. Maj:t dessförrinnan meddelar föreskrift därom att samtliga ordinarie tjänstemän och betjante skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag»;

c) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, landtmäteristyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänsteman i landtmäteristyrelsen icke äger, byråchef, fiskal och arkivarie utan Kungl. Maj:ts och annan tjänsteman utan styrelsens efter särskild pröf-

ning i hvarje fall lämnade tillstånd utföra landtmäteriförrättningar i orterna;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra uti den särskilda befattning inom graden, där landtmäteristyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstånges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman eller betjänt för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman eller betjänt varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af landtmäteristyrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej landtmäteristyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i landtmäteristyrelsen, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen

anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller på grund af förordnande i följd af frågan om landtmäteristyrelsens omorganisation;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, chefen samt tjänstemännen af tredje och andra lönegraden enhvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden enhvar under en månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

d) förklara,

ej mindre att enhvar, som med eller efter ingången af år 1909 tillträder ordinarie befattning i landtmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i nämnda styrelse, hvilka icke före den 1 november 1908 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem; samt

e) höja anslaget till landtmäteristyrelsen, nu 36,400 kronor, med 35,600 kronor eller till 72,000 kronor.

Stockholm den 1 maj 1908.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.

Reservation:

af herr *P. Pehrson*.

Det skulle här antecknas, att herrar *D. Persson* och *J. T. Larsson* icke deltagit i förestående ärendes handläggning inom utskottet äfvensom att herrar *P. Paulson* och *A. Wiklund* icke närvarit vid utskottets slutbehandling af ärendet.
